

Een bijzonder jaar

Dit jaar vieren we het vijftienvijftigjarig jubileum van onze historische vereniging. Dat doen we op velerlei manieren. Het blijkt dat onze regionale geschiedenis volop leeft bij de inwoners van De Ronde Venen, alsook bij die vele oud Rondeveners, die ergens anders in ons land of zelfs elders in de wereld wonen. Heel mooi die betrokkenheid. Hartelijk dank voor uw voortdurende steunbetuigingen en loftuigingen.

Dat onze geschiedenis leeft bewijst de populariteit van ons mooie kwartaalblad. Het is hartverwarmend zoals vele lezers positief reageren op ons tijdschrift. Natuurlijk zijn we bijzonder verguld met de vele complimenten. Een pluim voor onze redactie, de diverse schrijvers en onze vormgeefster.

Dit jaar organiseren we diverse activiteiten in het kader van het jubileum. In willekeurige volgorde noemen we de dvd-cassette met zes uur historisch filmmateriaal, onze jubileumfietsstocht, de tentoonstelling in het museum, de monumentenkalender en het speciale septembernummer waar u na het lezen van dit exemplaar al met genoeg naar uit kunt kijken.

We bieden voor heel veel geschiedenisliefhebbers nogal wat activiteiten en producten. We roepen u ook met nadruk op om uw tevredenheid hierover te delen met anderen. Zegt het voort en werf mee. Ons ledental geeft nog volop mogelijkheden tot groei. We vinden het leuk om zo veel mogelijk mensen in aanraking te brengen met onze regionale historie.

Keuzes

Ook wij maken keuzes. Binnen de historische vereniging maken we ons sterk voor het behoud van wat er ooit in onze omgeving was. We publiceren hierover en we betrekken hier zoveel mogelijk streekgenoten bij.

Het grappige is dan ook, dat onze geschiedenis toch steeds verandert. U zult verwonderd kunnen vragen hoe dat kan, omdat eenmaal vastgestelde feiten toch niet aan verandering onderhevig zijn. Maar bij het voortdurende onderzoek naar vroeger komen er telkens nieuwe feiten aan het licht. Eenmaal geschreven geschiedenis wordt dan bijgesteld. Het zijn niet alleen de feiten die de geschiedenis bepalen. Het gaat heel vaak ook om meningen. Nieuwe meningen leveren discussie over bestaande interpretaties. Eerder geschreven of ongeschreven bronnen krijgen afhankelijk van de betrokkenen soms een nieuwe betekenis.

Ook wij maken keuzes bij het publiceren van verhalen over vroeger, bij het samenstellen van een geschiedenis verhaal, bij het wel of niet noemen van bepaalde gebeurtenissen. Zo is geschiedenis altijd gekleurd door de betrokken onderzoekers. En dat maakt het weer, dat je vaker over bepaalde onderwerpen kun vertellen.

Terugdenken

De sfeer van een bepaalde periode leeft in onze herin-

neringen. Onlangs nog bekeek ik een dvd over de jaren zestig. De muur in Berlijn, president Kennedy, Reinier Paping, Stiefbeen en zoon, Sjoukje Dijkstra, Bonanza en ons tweede tv-net. Winston Churchill, Vietnam en Cliff Richard en de Shadows. Stuk voor stuk memorabele namen of feiten. Maar in deze opsomming wel gebaseerd op een bepaalde keuze.

Die keuze is soms willekeurig, soms persoonsgebonden. Tijdperknostalgie noemen we dat ook wel.

We wensen u de komende periode weer enorm veel plezier bij het herbeleven van wat vroeger geweest is. Geniet van uw nostalgische herinneringen. Filosofer over hoe het vroeger was en mijmer mee, terug naar vervlogen tijden. En natuurlijk willen we u weer van harte uitnodigen om deel te nemen aan de jubileum-activiteiten die we dit jaar nog organiseren.

Jaap Meulstee

Nieuwe Leden

Dhr.	W.	Verbruggen	Vinkeveen
Dhr.	J.	Selm, van	Vinkeveen
Dhr.	J.	Diemen, van	De Kwakel
Dhr.	J.	Egmond, van	Wilnis
Mw.	T.	Bosch, van den	Waverveen
Dhr.	A.P.	Jong, de	Mijdrecht
Dhr.	J.	Putman	Mijdrecht
Mw.	A.J.	Steketee-Bras	Mijdrecht
Dhr.	J.C.	Snaterse	Wilnis

Rectificatie

In het vorige nummer werd in de aflevering "Dorpsgenoten en de broekriem" als aanvangsdatum van de eerste Wereldoorlog abusievelijk 30 juli 1914 vermeld. Het was echter nog erger, want deze oorlog begon twee dagen eerder, namelijk op 28 juli 1914. Excuses.

Op de omslag: *Het Wilhelminabankje*

Door Marian Sterenberg

Wilhelminabankje Mijdrecht: één van de dertig beoogde gemeentelijke monumenten waarmee de totale lijst op 150 objecten komt.

Momenteel loopt de procedure tot aanwijzing van een dertigtal objecten, die in aanmerking komen als beschermd monument. In Mijdrecht zijn dat er negen, waaronder de herinneringsbank Koningin Wilhelmina uit 1948 en twee woonhuizen met brug aan de Stationsweg.

Verder zijn het de langhuisboerderijen aan Westzijde 41 (De Hoef) en aan de 1e Velddwarsweg 1 (Waverveen), de NH-kerk in Waverveen, elf panden in Vinkeveen en vijf panden en objecten in Wilnis, voornamelijk bijzondere woonhuizen en boerderijen.

Met deze toevoeging bestaat het gemeentelijke erfgoed uit circa 150 beschermde monumenten. Het gaat onder meer om boerderijen, gebouwen, molens, woningen, bruggen, kerken, zijnde tastbare overblijfselen uit het verleden die typerend en gezichtsbepalend zijn voor de gemeente De Ronde Venen. Samen met de monumentencommissie, de historische vereniging De Proosdijlanden en eigenaren van gemeentelijke monumenten wordt aan het college van B en W geadviseerd om objecten op de lijst te plaatsen. Met de nieuwe lichten van dertig objecten is in februari door het college ingestemd. Echt veel zekerheid voor het behoud geeft de lijst nu ook weer niet: enkele panden zijn onlangs van de monumentenlijst verwijderd omdat deze door nieuwbouw(plannen) hun beschermingswaardigheid hebben verloren. Dit zijn de panden Donkereind 18 te Vinkeveen, Westzijde 20 te De Hoef en (een deel van) het Oranjekwartier te Mijdrecht.

De monumentale Wilhelminabank, die in 1948 op initiatief van de Oranjevereniging geplaatst is nabij de Stationsweg te Mijdrecht, is in 2003 gerestaureerd. De gemeente De Ronde Venen trok toen bijna 4.500 euro uit voor de opknopbeurt. Het bankje staat net voor de stoplichten rechts, tegen de achtergrond van rododendrons en onbekend voor de meeste bewoners. Oorspronkelijk heette het groengebiedje daar het Wilhelminapark, later ook wel Wilhelminaplantsoen.

Toen de bank nog in het park stond, werd deze mogelijk ook als zitgelegenheid gebruikt, hoewel de betonnen zitting daar niet erg toe uitnodigde. Maar tegenwoordig moet de bank meer als een monument gezien worden: voor de zitfunctie komt de bank niet

meer in aanmerking omdat er geen wandelpad langs loopt. De Wilhelminabank is in 1948 op initiatief van de Oranjevereniging Mijdrecht geplaatst in het Wilhelminapark ter gelegenheid van het vijftigjarige regeringsjubileum van de toenmalige koningin Wilhelmina. De inwoners hebben toen in de kosten bijgedragen door het kopen van steentjes. De bank is dan ook van steentjes opgebouwd en heeft in de rugleuning een kroon met daarin de data 1898-1948. Een deel van de kleine gebakken steentjes werd bij de restauratie vervangen en het metselwerk werd hersteld. Oorspronkelijk stond de bank meer richting de huidige Stationsweg. In 1978, bij de aanleg van de eerste fase van de Rondweg, moest de bank verplaatst worden. De Oranjevereniging wilde de bank toen elders in de gemeente plaatsen. Gedacht werd aan een plekje in het Proosdijplantsoen, zo dicht mogelijk bij de vijver. Het plantsoen had dan ook een naamswijziging moeten ondergaan: de Oranjevereniging stelde voor Koningin Wilhelminaplantsoen. ‘Mede doen wij dit verzoek, aangezien het huidige Wilhelminaplantsoen te weinig kenbaar is geweest, doordat het geen naambordje heeft gehad’, zo schrijft het bestuur van de Oranjevereniging in 1978 aan het gemeentebestuur. Verplaatsing naar het Proosdijplantsoen zou echter 8.000 gulden gekost hebben.

Een andere suggestie van de Oranjevereniging: verplaatsing naar het Oranjenassaukwartier kwam uit op vierduizend gulden. Handhaving in de onmiddellijke omgeving, waarbij de bank ook weer in het talud van de dijk geplaatst werd, kostte maar vijftienhonderd gulden.

Dus zo geschiedde, alhoewel in de kantlijn van de archiefstukken vermeld staat dat een nieuwe bank maken goedkoper zou zijn. De monumentale bank is echter behouden gebleven, hoewel deze sinds de verplaatsing nauwelijks nog onderhoud heeft gehad tot 2003. De naamgeving Wilhelminabank is echter wel bijna verdwenen. In de stukken ten behoeve van de restauratie sprak het gemeentebestuur inmiddels van de ‘plantsoenenbank’. Als te beschermen monument wordt de plantsoenenbank nu genoemd: herinneringsbank Koningin Wilhelmina.

Is er nog nieuws? (2)

Door Stef Veerhuis

Het lokale nieuws dat de abonnees in de maanden april, mei en juni van het jaar 1939 wekelijks in het advertentieblad "DE RONDE VEENEN" onder ogen kregen, leek in schril contrast te staan met de politieke onrust die in Nederland gaande was. Nóg meer slecht nieuws zou er vermoedelijk weinig toe hebben gedaan, want men had de handen toch al vol om met enige creativiteit de voortschrijdende crisis door te kunnen komen.

De plaatselijke onrust zelve bleef beperkt maar was er wel degelijk, gelet op de advertentie die dokter C.L. van den Berg had laten plaatsen. Hij riep namelijk alle E.H.B.O. 'ers, die ingedeeld waren bij de luchtbeschermingsdienst te Mijdrecht dringend op om op de donderdagen vanaf 6 juli, deel te nemen aan de gasmaskeroefeningen achter de Openbare Lagere School.

En wat te denken van dat ongeluk op Schiphol, waar het K.L.M. lesvliegtuig "Nachtegaal" een noodlanding moest maken en vervolgens terecht kwam op een schuilhut van de luchtdoelartillerie? Daarbij viel helaas een dode te betreuren en onder de gewonden bevond zich ook plaatsgenoot H. van Heeringen, die zelfs naar het Wilhelmina Gasthuis moest worden overgebracht.

Zorgen waren er ook voor A.J. Cordes, waar gemeld werd dat er bij hem varkenspest was uitgebroken en in de Amstelhoek werd dringend om doktersassistentie verzocht, toen W. Engel heel even vergat dat het luik van de graanzolder nog openstond.

Schering en inslag waren nog steeds de vele ongelukken, die het gevolg waren van de slechte wegen en daardoor wekelijks het nieuws haalden. Zo moest dokter Van den Berg eerste hulp verlenen op woensdag 3 juni, toen de dertienjarige W. Verburg met zijn fiets kwam te vallen en zijn arm brak. Een dag later stelde hij een hersenschudding vast bij Wim Slingerland die onderuit was gegaan. Maar de te waterlatingen die daar het gevolg van waren, zullen "spectaculairder" zijn geweest. Zoals de welbekende postbeambte Cr. uit Vinkeveen moest ervaren tijdens zijn rondgang toen hij na een aanrijding met zijn hele handel in het water belandde.

Ik kan er niets aan doen maar prompt zie ik dan een waslijntje met brieven voor me, die op een snikhete dag in juni 1939, boven 'n roodgloeiend salamander-tje te drogen hangen...

De uitvoering van de krant zelf kon overigens niet beticht worden van saaiheid, want afmeting en beschikbare uitvoering zullen ook voor de uitgever iedere week opnieuw een verrassing zijn geweest. Hetgeen ongetwijfeld te maken zal hebben gehad met de heersende papierschaarste. De berichtgeving zelve is voor ons soms moeilijk om dit in een juist perspec-

KOOPT EEN
SOUPLEX
Kinderwagen
Schitterende uitvoering
Wielen met kogellagers,
daardoor licht loopend
en rammelen uitgesloten.
In alle modellen voorradig.
F. van Spengen,
Telefoon 42, Mijdrecht

ROOKT
De Ster
SIGAREN
D. VAN DER WILT
Sigarenfabriek „De Ster”
Vinkeveen

tief te plaatsen.

Bijvoorbeeld: wie zou zich toen hebben druk gemaakt om die oproep voor het bijwonen van een plaatselijke N.S.B. vergadering? Ook nog eens pal naast een dankwoord van de TBC commissie, die liet weten dat de gehouden oliebollendag in Wilnis e.o. een groot succes was geweest. Dankzij de medewerking van vele vrijwilligers werden maar liefst 13.600 olie-bollen verkocht.

Hoe zouden de lezers zijn omgegaan met het bericht, dat mevrouw Van Herwaarden de tweede prijs op de landelijke hondententoonstelling in Roermond wist te behalen met haar cocker spaniel "Wagtails Dicky"? En zou er gereageerd zijn op een oproep in de rubriek verloren voorwerpen, om het doosje de Gruyter bonbons terug te willen bezorgen bij veldwachter P. Talsma? Of op de advertentie van zuster den Hertog, die voor een "behoefstig mensch" op zoek was naar een gebruikt bed en dat dit alles noodgedwongen werd afgedrukt in een rozerode wekelijkse editie?

Het sportieve nieuws in de regio werd ook in dit kwartaal van 1939 niet onvermeld gelaten. Een twintigtal liefhebbers had er blijkbaar alle vertrouwen in en richtte in Mijdrecht de nieuwe korfbalclub "Oké" op, positiever kon het eigenlijk niet. Maar er is en was altijd een keerzijde van de medaille.

Dat ondervond Tour de France renner J. Hellemans,

Dit is het **WONDER DER TECHNIEK** een **Waldorp-Radio!** met **druknop-afstemming** Schitterende uitvoering en pracht geluid kost maar **f139.-**

Laat ons eens bij U demonstreeren!
F. van Spengen - Tel. 42 - Mijdrecht

die op een trainingsrit met nog drie kompanen, moest ervaren dat zijn kuiten sterker waren dan de ketting van zijn fiets. De ongelukkige kwam met een enorme smak tot stilstand tegen de schutting van Bader. Dokter C. Mees ten Oever die snel ter plaatse was, stelde een hersenschudding vast en liet hem vervolgens per auto overbrengen naar diens woonplaats in Bleiswijk. Ander wielernieuws kwam uit Vinkeveen, waar op tweede Pinksterdag voor de zevende keer de plaatselijke ronde werd verreden en waar, mede door het mooie weer, zo'n 20.000 liefhebbers op af kwamen. De prijsuitreiking later die dag vond plaats in het café van uitbater J.G. van Dijk. In diverse categorieën was er naast succes voor o.a. Faanhof uit Amsterdam ook enige teleurstelling. Bij de nieuwelingen behaalde Krimp namelijk een mooie tweede plaats, maar hij zag deze aan hem voorbijgaan, omdat bleek dat hij geen licentie bezat.

Maar ook het recht kreeg zijn loop. Zo was er de nasleep van een eerdere treinbotsing bij Vinkeveen. Onderzoek had uitgewezen dat een arbeider-telegrafist van de Nederlandse Spoorwegen destijds wel het gewenste signaal op veilig had gezet, maar vervolgens vergeten was de wissel om te zetten. Voor politierechter Mr. Visser gaf hij volmondig toe, dat hij in gebreke was gebleven, maar voerde als excuus aan dat hij meerdere diensten en werkzaamheden verrichten moest. Mede omdat het "slechts" gebleven was bij materiële schade hield de politierechter rekening met diens verweer en veroordeelde hem tot een boete van fl. 25,- Een ander gerechtelijk staaltje speelde tijdens de aanleg van de nieuwe brug over de Amstel bij Uithoorn, waar met enige regelmaat werktuigen waren verdwenen. Onderzoek wees al snel uit dat deze gereedschappen niet in het water waren gevallen, maar na huiszoeking bij een zekere E. werden terug gevonden.

De Burgerlijke Stand was een wekelijks terugkerende rubriek in de krant die nimmer zal zijn overgeslagen. Een citaat halverwege juni 1939 mag (mijns inziens) dus nu ook niet in deze tweede aflevering onvermeld blijven.

MIJDRECHT (geboren) Paulus Cornelis Clemens, z.v. N. Vergeer en M.Th. Ekelschot, Pieter, z.v. G. van den Berg en A. van Klaveren (Hoef). (Ondertrouwd) Cornelis Machiel Goedhart, 24 jr. (Alphen a.d. Rijn) met Neeltje van Smirren, 20jr. (Dorp) (Gehuwd) Johannes Petrus Antonius de Jeu, 36 jr. (Leimuiden) met Agatha Alida Homan, 35 jr. (Hoef) Jacob Winters, 26 jr. met Jentina Pol, 20 jr. (Dorp) (Overleden) Theodora Verheul 75 jr. weduwe van G.J. Schouten (gesticht) Dorothea Bouwhuizen, 75 jr. weduwe van Cornelis Bosman (gesticht)

WILNIS (geboren) Johannes Paulus, z.v. N.A. van Eijk en W.A. van Stokkum (Heerenweg)
VINKEVEEN-WAVERVEEN (geboren) Elbert z.v. S.J. Verweij en E. v.d. Veer (Waver); Maria Elisabeth d.v. C.P. Groot en A.C. van Asselen (Dorp)

De nieuwe gemeenteraadsverkiezingen zullen voor weinig opschudding hebben gezorgd op 13 juni 1939. Een verandering van politieke kleur was niet te verwachten. De zittende partijen hadden jarenlang moeiteloos hun bestaansrecht weten te consolideren, dat voornamelijk stoelde op haar verzuilde gemeenschap. Het merendeel van de kiezers had van te voren reeds te horen gekregen wat er van hem/haar verlangd werd en maakte zonder vraagtekens de verplichte gang naar de stembus. De samenstelling van de nog zittende raad zag er als volgt uit.

De Rooms Katholieke Staatspartij had vier zetels in de raad en lijsttrekker was A. van Dijk.

J.P. Engel was roerganger bij de Anti Revolutionaire Partij, die drie raadsleden telde. De Christelijke Historische Unie werkte samen met de S.G.P. en werd vertegenwoordigd door L. Eikelenboom. En ondanks dat zij met zestien leden de grootste fractie vormden, hadden zij slechts twee zetels. Net zoveel als de Algemene Arbeiders Partij met fractievoorzitter C.H. van Leeuwen. Dan was er nog de Liberale

Ook U, koopt toch voor Paschen een **nieuw Costuum?**

Wij hebben een **grote sorteering vanaf f 16.50**

Sportcostuums v.af f 13.-

Ook Jongens Plus-four Costuums

N. VAN YPEREN TELEFOON 13
MIJDRECHT

SUCCES hebben wij met de
WALDORP
DRUKKNOP-RADIO
van f 139.

Laat ons ook bij U eens demonstreeren. Ook hebben wij nog een paar schitterende overjarige PHILIPS' RADIO'S met ingebouwde luidsprekers, die weggaan voor spotprijzen.

F. v. SPENGEN, Tel. 42, MIJDRECHT.

Orgelschoonmaak?
NAAR
Brouwer
MIJDRECHT
Reparatiën — Lessen

TE KOOP
VERPLAATSBAAR
SCHUURTJE
3¼ x 2¼ Meter, met betonnen tegelvloer.
B. VAN HEERINGEN
Tel. 13, Wilnis.

Ford
OFFICIAL
SUB
DEALER

FORD SERVICE
Met behulp van speciale Ford-geredenschappen en Gebruikmaking van echte Ford-onderdelen
Vlug - Vakkundig - Billijk

GARAGE VAN DER HELM
TELEFOON 49 MIJDRECHT
Geopend tot 10 uur nam.

Staatspartij van D.W. Winkel met vier leden, maar zij waren niet vertegenwoordigd in de raad. Bijzonderheid was nog dat zich voor deze gemeenteraadsverkiezing drie nieuwe volksvertegenwoordigers in hadden laten schrijven. Maar de heren A.J.N. Obdeijn, J. Broerse jr. en P. Saarloos hadden er mogelijk weinig vertrouwen in, want voor hun nieuwe partij hadden ze geen naam kunnen bedenken.

De rubriek INGEZONDEN ontbrak ook in de editie van 16 juni 1939 niet. Aanleiding daartoe was de invoering van de zomertijd. Deze was blijkbaar maar moeilijk in te passen in het voornamelijk agrarische gezinsleven van de bewoners in Waverveen. Middels een intekenlijst maakten veel ouders dit duidelijk. Zij deden het verzoek aan het schoolbestuur van de Christelijke Nationale School om van nieuwe aanvangstijden af te zien. Toen men daarin slaagde en dit nieuws de krant haalde met koppen als: "de oude tijd keert weer" en "het conservatisme heeft ook nu weer in Waverveen hoogtij gevierd", was voor ingezetene P. Smit de maat vol. Hij klom in de pen en verwees met enig cynisme naar de beweegredenen daartoe. (ingekort citaat) ...Beroepsmatig zijn ingezetenen en de zon hier nauw verweven met elkaars werkzaamheden, dat heeft echter niets te maken met de geschetste conservatieve instelling. Zij staan namelijk zeker niet afwijzend tegenover de zegeningen van de moderne maatschappij, zoals elektriciteit, waterleiding en de dubbele postbestelling die wel in Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis aanwezig zijn, maar hier vaak nog steeds ontbreken...

Het laatste nieuws dat voor beroering zorgde en enkele weken de voorpagina haalde betrof het zieltoegende bestaan van de Oranjevereniging in Mijdrecht. Op initiatief van burgemeester en tevens erevoorzitter I. Padmos en groot pleitbezorger dokter C.L. van den Berg werd op vrijdag 19 mei 1939 een avond belegd in Hotel Bous, om belangstellenden te informeren en

mogelijk nieuw enthousiasme terug te kunnen krijgen. Op aandringen van beide heren werd oud voorzitter Van der Vaart bereid gevonden deze speciale bijeenkomst te leiden.

De grote opkomst maakte duidelijk dat eenieder het voortbestaan serieus nam. Met algemene stemmen werd, na het schetsen van de aanwezige problematiek, besloten de Oranjevereniging niet op te heffen. Er werd zelfs een nieuw comité samengesteld waarin de heren C. Besseling, L. Bras en R.A. v.d. Snoek zitting namen. Zij kregen als taak op zoek te gaan naar een nieuw bestuur en tevens een nieuwe vergadering uit te schrijven. Ondanks het gegeven dat velen ieder dubbeltje om moesten draaien, liet een achttal aanwezigen zich niet onbetuigd. Zij lieten zich als lid inschrijven, niet wetende of ze de gebruikelijke contributie van fl. 0.50 of fl. 1.00 per jaar, later nog wel op konden hoesten.

Tenslotte ... Ik heb er werkelijk geen flauw benul van hoe u deze samengevatte berichtgeving uit het tweede kwartaal van het jaar 1939 gevoelsmatig ervaart. Het regionale nieuws in de edities van dit gewezen weekblad beperkte zich week in, week uit voornamelijk tot het wel en wee van haar plaatselijke bevolking. Voor hen die nog steeds op zoek zijn naar dat gevoel van in deze afleveringen: de recentelijk verschenen box met drie DVD's over hun dagelijks leven, was voor mij een bevestiging, maar voor u een aanrader.

Swift

Maakt het U gemakkelijk, Mijnheer!
Bij Swift hoeft U niet lang te passen.
Vraagt U maar Swift!
U zult zien: zoo'n Swiftschoen zit van 't eerste moment af lekker.
Swift is 'n schoen waar U lang plezier van hebt, want 'n Swiftschoen is oersterk.

H. BLOK
Dorpsstraat
MIJDRECHT
Telefoon 11

Koninginnedagen *in vroegere tijden*

Door Fred de Wit

Het is 1938. Ons land maakt zich op om het veertigjarig troonjubileum van koningin Wilhelmina te vieren, hoewel zij zelf weinig voor een grootse viering voelde. In 1898 had zij, toen zij 18 jaar werd, de troon aanvaard. Haar twaalfeneenhalfjarig en vijfentwintigjarig jubileum had zij ook al overbodig gevonden.

De omstandigheden waren er overigens in 1938 niet naar om een groot feest te vieren. Ons land herstelde langzaam van een wereldcrisis, die in 1929 was ontstaan. Honderdduizenden Nederlanders hadden hun baan verloren en grote delen van de bevolking leefden in armoede. Bovendien was de toestand internationaal zeer gespannen.

In 1933 had Hitler in Duitsland de macht gegrepen en op 12 maart 1938 waren Duitse legereenheden Oostenrijk binnen getrokken. Vervolgens eiste Hitler de gebieden op, die na de Eerste Wereldoorlog in 1919 bij de Vrede van Versailles aan Tsjecho-Slowakije waren toegewezen. Een oorlogsdreiging was overal voelbaar. Was de hele bevolking wel zo enthousiast om dit jubileum te vieren?

De socialisten waren voor de oorlog voorstanders van

een republiek en bleven daarom bij de opening van de Staten-Generaal, op de tweede dinsdag van september, waar de koningin de troonrede uitsprak, principieel afwezig. Evenals de communisten. Dit gold ook voor de kleine linkse fracties. Maar voor het grootse deel van de bevolking was er toch wel een reden om het jubileum op een bijzondere wijze te vieren, hoewel er verschillend werd gedacht over de wijze waarop.

Hoe was het voor de oorlog?

Vooral het orthodox protestantse volksdeel was bijzonder oranjegezind. Zij beschouwden het Oranjestad en ook het oranjeritueel als passend bij ons volkskarakter. De Oranjes hadden in hun ogen, behalve tijdens de Bataafse Republiek en de Franse overheersing, leiding gegeven aan een protestantse natie en dit moest zo blijven.

De stoet om de proost te ontvangen stelt zich op bij de R.K. school te Driehuis

Vandaar dat in hun opvatting het feest aangepast moest zijn aan de bijbelse normen, die hen vanuit het geloof werden voorgehouden. Daarom werd koninginnedag in die dorpen en steden, waarin zij de meerderheid hadden, volgens hun regels gevierd. De verjaardag van de koningin bestond dan meestal uit een onschuldig kinderfeest, koren die vaderlandse liederen zongen, een optreden van een fanfare of een vaderlands toneelstuk dat werd opgevoerd. Kermis en vuurwerk stonden nooit op het programma en café-bezoek werd ontraden.

In andere gemeenten stond dit alles wel op het programma, hoewel vanwege de zondagsrust de kermis veelal op zondag gesloten moest zijn en de pastoors en dominees in hun preken het drankmisbruik hekelden. De pastoor van de parochie in Mijdrecht/Wilnis gaf zelfs na de oorlog in zijn preek nog aan dat de vrouwen en meisjes in de optochten lange kousen moesten dragen en niet met blote armen gekleed moesten zijn. Het dansen werd door hem eveneens ontraden vanwege de grote zedelijke gevaren die daaraan verboden waren. Het heeft in Mijdrecht nog lang geduurd voordat ook op zondag de kermis open mocht zijn.

Al sinds vele jaren is de organisatie van de feestelijkheden in de handen van de plaatselijke Oranjeverenigingen, Oranjecomités of buurtverenigingen. Maar ook hier sloeg de verzuiling toe, want in 1910 kwam er een Christelijke bond van Oranjeverenigingen die haar stempel drukte op de wijze waarop het feest gevierd moest worden. Pas veel later, in 1952 werd er een "neutrale" Confederatie van Oranjeverenigingen gesticht. Op verzoek van koningin Juliana is er daarop een samenwerkingsovereenkomst aangegaan, waardoor kosten konden worden bespaard.

De vlag

Wie het zich kon permitteren hing de vlag uit. Maar ook bij het uithangen van de vlag waren nog nuances mogelijk. Na het vertrek van de Fransen, in 1813, werd het rood-wit-blauw de nationale vlag, maar dat werd nooit wettelijk vastgesteld, wat in de wereld een zeldzaamheid is.

Wel werden er bepalingen vastgesteld over hoe en wanneer de vlag gebruikt moest worden. In de regeringsperiode van koningin Wilhelmina ontstond er tweespalt over de kleur. Door de toename van de nationalistische gevoelens kwam de oude strijd weer naar boven tussen rood-wit-blauw en het oranje-blanje-bleu. De laatstgenoemde was de zogenaamde Princevlag, ook wel de Geuzenvlag.

Voor- en tegenstanders schreven er talloze publicaties over. Ook kwamen de geloofstegenstellingen weer boven. Sommige protestanten zagen de oranje-blanje-bleue vlag als het symbool van de strijd tegen Spanje.

Maar de katholieken hingen de rood-wit-blauwe vlag uit omdat zij in de andere vlag bij uitstek het embleem zagen van protestants Nederland en van hun jarenlange achterstelling. De regering vond dat er een oplossing moest komen in de vlaggenkwesitie. Op 2 januari 1933 nam het kabinet Colijn het besluit om de rood-wit-blauwe vlag definitief als de Nederlandse vlag vast te stellen. Men kwam er niet uit of dit moest gebeuren in een koninklijk besluit of in een wettelijke regeling. Maar toen kwamen de protesten los. Rood-wit-blauw zou anti monarchistisch zijn, omdat er geen oranje in voor kwam.

Het parlement was in 1937 eveneens verdeeld over de vlaggenkleur en daarom zocht men naar een compromis. Als men samen met de rood-wit-blauwe vlag nu ook eens een oranje wimpel uithing? Maar ook dit compromis stuitte op veel weerstand. Steeds weer werd de ontwerpwet uitgesteld tot ergernis van de vlaggenfabrikanten, die niet meer wisten waar ze aan toe waren.

Toen kwam de Duitse bezetting en mochten bij de koninklijke verjaardagen geen vlaggen worden uithangen. Uiteindelijk werd het wetsontwerp over de Nederlandse vlag op 9 januari 1952 definitief ingetrokken, omdat het niet actueel meer was. Het bleef dus rood-wit-blauw en alleen op Koninginnedag en de verjaardagen van de leden van de Koninklijke familie mag de oranjewimpel officieel aan de vlag worden toegevoegd.

Het Nederlandse volkslied

Bij het volkslied denkt iedereen altijd aan het Wilhelmus. Maar dat is niet altijd zo geweest. Toen Nederland in 1815 een koninkrijk werd, was er behoefte aan een eigen volkslied. Hiervoor koos men het “Wien Neêrlans bloed in d’ aders vloeit van vreemde smetten vrij” met de tekst van de dichter Hendrik Tollens, dat op muziek werd gezet door de componist Johann Wilhelm Wilms.

Het verhaal gaat dat koningin Wilhelmina heeft aangedrongen op de invoering van het Wilhelmus, omdat de tekst “Van vreemde smetten vrij” bij velen fascistisch overkwam.

Pas in 1932 is het Wilhelmus het officiële volkslied geworden. Maar ook daarvoor werd het Wilhelmus bij officiële gelegenheden vaak ten gehore gebracht. Onder meer bij de inhuldiging van koningin Wilhelmina. Het Wilhelmus dateert vanaf ongeveer 1570 en is daarmee het oudste volkslied ter wereld. Onduidelijk is van wie de tekst afkomstig is. Vaak wordt hiervoor Marnix Van St. Aldegonde genoemd. De melodie zou door Franse soldaten zijn gezongen bij het beleg van de stad Chartres en zou door de Hugenoten, die naar ons land uitgeweken waren, naar hiertoe zijn gebracht. Doordat we eigenlijk twee volksliederen hadden, zorgde dat op koninginnedagen tot verwarring en discussie. Welk volkslied moest er worden gezongen?

Zowel met de vlag als met het volkslied hebben wij er lang over gedaan om tot een beslissing te komen. Wij zijn weliswaar een klein land maar hadden toch tot 1933 twee vlaggen en tot 1932 twee volksliederen. Waar een klein land soms groot in kan zijn...

Het 40-jarig jubileum van koningin Wilhelmina in Mijdrecht

Van het vooroorlogse archief van de Oranjevereniging is niets bewaard gebleven. Dus moeten we het doen met de publicaties, die in het toenmalige weekblad “De Ronde Venen” zijn verschenen, foto’s die toen zijn gemaakt en de herinneringen van enige bejaarde Mijdrechtse, om ons een beeld van dit feest te kunnen vormen. Waarschijnlijk heeft men alles vernietigd omdat men bang was dat al deze gegevens in handen van de Duitsers zouden vallen.

Op 22 juli 1938 had de Oranjevereniging een verga-

*Marnix van
St. Aldegonde
(1540-1598)*

dering uitgeschreven in café Bous, het tegenwoordige Rechthuis, in Mijdrecht. De tweede voorzitter Rood, die eveneens voorzitter van VIOS was, opende de bijeenkomst en sprak zijn spijt uit dat er zo weinig leden aanwezig waren. Er waren slechts zeven leden aanwezig.

De ereleden burgemeester Padmos en onderwijzer Koopmans van de christelijke school op Bozenhoven hadden bericht van verhindering gestuurd. De waarnemend voorzitter deelde mede dat de

voorzitter M. van der Vaart om medische redenen voor deze functie had moeten bedanken. Er moest dus nu een nieuwe voorzitter gekozen worden, maar dat kon niet doorgaan omdat er volgens de reglementen te weinig leden aanwezig waren. Rood stelde tevens vast dat hij moest constateren dat er geen raadsleden, leerkrachten of voor- aanstaande burgers de moeite hadden genomen om deze vergadering te bezoeken. Hij vroeg zich daarom af of het met de liefde voor het Oranjehuis in Mijdrecht zo zuinig gesteld was, dat men niet meer de moeite nam om de vergadering bij te wonen. Er werd veel kritiek op het bestuur uitgeoefend, daarom besloot het bestuur om af te treden en de bestuursfuncties ter beschikking te stellen voor degenen die het beter konden. Omdat er nu geen bestuur meer was, was er eigenlijk ook geen Oranjevereniging meer. En dat allemaal vlak voor het veertigjarig jubileum van koningin Wilhelmina, terwijl er in Wilnis en Vinkeveen wel een feest gegeven zou worden door de respectievelijke Oranjeverenigingen. Wel maakte Rood de aanwezige leden erop attent dat zij het recht hadden om voor de volgende woensdag te zoeken naar een oplossing. Als er inwoners van Mijdrecht waren, die vonden dat er een feest moet worden gegeven, moesten zij nu maar de gelegenheid grijpen en hun schouders er maar onder zetten.

Een nieuw comité

Een week later vond in hotel Bous weer een vergadering plaats, maar nu van een aantal oranje-klanten die wel een feest wilden vieren. Het werd een rumoerige vergadering die voorgezeten werd door burgemeester Padmos. Er waren nu zeventig aanwezigen.

De burgemeester stelde vast dat het afgetreden bestuur actief was geweest maar niet gesteund werd

door de burgerij. Hij wees er op dat het noodzakelijk was om toch een feest te vieren. Nadat vice voorzitter Rood van het afgetreden bestuur had uitgelegd waarom dit was afgetreden en uitsprak dat de burgerij weinig dankbaarheid toonde om een feest te organiseren, meldden zich tien nieuwe leden.

Maar dat waren er te weinig om een groots feest te organiseren. Omdat men dus niet met de oranjevereniging tot overeenstemming kon komen werd overgegaan tot het instellen van een feestcomité dat de feestelijkheden zou organiseren. Diverse personen gaven zich hiervoor op, waaronder de burgemeester. Hierna werd een voorlopig programma vastgesteld. In afwijking van de voorafgaande koninginnefeesten zouden er enige amusementgelegenheden geplaatst worden om daarmee tegemoet te komen aan de wensen van de inwoners. Het gaat hierbij om een draai -of zweefmolen, een schiettent en dergelijke vermakelijkheden. Het gemeentepark, dat ongeveer op de plek lag van het huidige Nieuw Avondlicht, zou hiervoor worden gebruikt. Ook de traditionele ringrijderij zou weer worden gehouden, evenals de ballonnenwedstrijd voor de kinderen. Men zou tevens proberen een aubade te houden waarvoor de medewerking van het onderwijspersoneel zou worden gevraagd. Bovendien zouden de kinderen een traktatie krijgen en zou aan andere verenigingen medewerking worden gevraagd zodat het een geslaagd feest kon worden.

Men besloot het feest te vieren op maandag 5 september en dinsdag 6 september. Op die dagen wilde men ook een autotocht houden voor de inwoners van boven de 65 jaar. Ter bestrijding van de onkosten zou een rondgang door het dorp worden gemaakt en men hoopte, dat het comité dat alles nu buiten de Oranjevereniging organiseerde, de sympathie van de bevolking zou hebben zodat het een groot feest kon worden.

Maar zo gemakkelijk is het oprichten van een comité voor het organiseren van een oranje-feest nu ook weer niet. Iedereen kan dat wel doen en wie weet wat er dan allemaal gebeurt?

Vandaar dat het comité een brief schreef aan de sinds vijftien jaar rustende Wilhelminavereniging, die toestemming gaf om het feest te organiseren. Inmiddels was er in de pers een oproep aan de inwoners verschenen om mee te doen aan een allegorische optocht waar in de elf provincies zouden worden uitgebeeld in de diverse klederdrachten. Het ging goed met de geldinzameling. De bevolking offerde spontaan maar het werd verstandig geacht de feestelijkheden een week te verschuiven in verband met de feestelijkheden in Vinkeveen. Er kwamen steeds meer attracties van de grond. De

winkeliers deden spontaan mee en organiseerden een etalagewedstrijd met prijzen en waarschijnlijk zou er ook nog een avondbioscoop komen, een groots vuurwerk en een fakkeloptocht.

Het hoogtepunt werd een terugkeer naar het jaar 1633 waarin de proost van Sint Jan, Johan Albrecht, graaf van Solms en zijn gade Anna Elisabeth, gravin van Falkestein, een bezoek brachten aan de proosdij en ontvangen zouden worden door de schout, schepenen en de baljuw. Allen in de toenmalige klederdracht. Totaal waren bij dit schouwspel 31 deelnemers betrokken. Wanneer het donker werd, zou het gemeentehuis ook nog worden verlicht.

Toen dit alles bekend werd, gingen de buurten en wijken ook spontaan aan het versieren. Op Bozenhoven verschenen zuilen met bloembakken, de Patrimoniumwoningen aan de Hoofdweg werden versierd met vlaggen, de Dorpsstraat werd ook versierd en kon bij het donker worden verlicht. Op Hofland werden bloemenbakken geplaatst met oranjedoeken en wapenschilden en ook die waren 's avonds verlicht. Erepoorten gaven toegang tot het dorp en op Bozenhoven trok de paardentram veel belangstelling.

Het werd een geweldig feest waarover nog lang werd nagesproken. Als conclusie van het voorafgaande in Mijdrecht moeten we vaststellen, dat de inwoners van Mijdrecht de conservatieve koninginfeesten, die voor 1938 werden gevierd, niet meer wilden. En toen er een comité kwam met nieuwe plannen deed de bevolking spontaan mee. In mei 1939 werd een vergadering belegd over de ontbinding van de Oranjevereniging. Hierbij hield de Mijdrechtse huisarts dokter Van de Berg een uitvoerig pleidooi voor het voortbestaan van de vereniging. Dit gebeurde met een nieuw bestuur dat de zaken anders zou gaan aanpakken dan het vorige bestuur. Op 10 mei 1940 vielen de Duitsers ons land binnen. Het eerste grote volksfeest zou het bevrijdingsfeest van 1945 worden.

Bronnen:

- *Nationaal Archief Magazine 2009/1*
Met vlag en Wimpel
- *Weekblad De Ronde Venen jg. 1938 verslagen juli, augustus en september 1938.*

Kijk ook eens op:
www.proosdijlanden.nl

Volleybalclub Atalante, *een korte historie*

Door Annemarie Bakker

De basis van het Vinkeveense volleybal werd gelegd door de thans 81-jarige Cor van Zwieten. Het spelletje nam hij mee vanuit het voormalig Nederlands Indië. Cor was er bezeten van en vond sportieve lieden om hem heen, die net als hij enthousiast raakten. Zo werden zij in 1958 opgenomen in de gymnastiekvereniging Atalante. Na één jaar van samenwerking werd de volleybal een zelfstandige vereniging. De eerste voorzitter, inmiddels overleden, was Theo van Wijk. Ook Piet van Asselen behoort tot een speler van het eerste uur. Samen met Jan en Ton Aarsman, Piet van Zwieten, Minus van Wijk en Rigo Oudshoorn vormden zij in 1959 het eerste competitie spelende team van toen nog de RK volleybalvereniging Atalante. De huidige zeilschool was toen de gymzaal waar getraind en gespeeld werd. In 1988 verscheen in het boek "Ouwe koeien" van wijlen Piet van Zwieten een fraai verhaal over een wedstrijd in Abbenes in een zaal met een gietijzeren potkachel half in het veld.

Hieronder het mannenteam met charmante hemdjes met vooraan Jan Aarsman, Cor van Zwieten en Ton Aarsman. Erachter Piet van Asselen, Piet van Zwieten en Miens 'boemboem' van Wijk. De locatie was een grasveldje achter de oude jongensschool. Op de foto rechts is het toenmalige gymlokaal zichtbaar. Het grasveldje werd normaliter gebruikt door de vader van taxichauffeur Van der Toorn, woonachtig naast de oude meisjesschool. Hij hield er vee op. Cor brengt op de actiefoto goed "het door de knieën" verdedigen in de praktijk en aanvaller Piet van Asselen springt mooi hoog op voor een pittige smash.

Voordat de club werd opgericht werden er volleybaltoernooien door de JBTB (Jongere Boeren en Tuinders Bond) georganiseerd op de voetbalterreinen van Hertha waar later Zuiderwaard gebouwd werd. Ook de dames waren lekker actief op de vrije zondag, maar zij mochten nog niet in korte broek sporten. Dus lange en vaak vrolijke broeken aan of zelfs de zondagse rok. Op

de foto's hieronder zien we links vooraan een elegante An Bakker, middenvoor Marie Kok (met rok) en rechts vooraan met de gestreepte broek Riet Versteeg (zus van Wim Versteeg). Achteraan, heel actief, Nel van Wijk met de armen in de zij. Foto rechts: Op blote voeten werd hier een mooie pot neergezet, we zien op de rug Thea van Wijk in een sublieme reddingsactie, vriendin An Bakker beweegt fanatiek mee en weet zeker dat het Thea gaat lukken. Tweelingzus Nel (Bakker) van Wijk staat ook klaar om toe te schieten en andere zus Greeth van Wijk houdt het achterveld op scherp. Het schouwspel wordt nauwlettend gevolgd door aardig wat publiek, vooral mannen, en logisch natuurlijk.

Tot 1961 speelden er alleen heren competitie in de kleuren rood wit. Daarna maakten ook de dames hun opwachting. Cor van Zwieten verdiepte zich verder in de sport, de techniek en tactiek. Hij heeft vele mensen trainen gegeven. De oudere jongeren van de club her-

inneren zich de onderhandse trainingen nog goed. Om het door de knieën gaan en laag zitten goed te oefenen moesten zij steeds vanaf zitpositie op een sportbank een lage start maken naar een aangegooide bal. Ook in “drieën” spelen en technisch volleybal stonden hoog in het vaandel.

Hieronder een oude foto: de dames nog in de rode shirtjes werden kampioen in seizoen 1965/1966 in de tweede klasse. Thea van Wijk, coach Herman Aarsman, Aagje Klijnzoon, Greet van Wijk, Ria Compier, Marie van Wijk, Ploon Berkelaar, Corrie Rijk en Rietje Aarsman poseren hier met anjers. Het damesvolleybal was hier zo’n vier jaar bezig.

Aagje Klijnzoon heeft veel voor het vrouwenvolleybal van Atalante betekend, met name in de jaren zestig toen zij gedurende acht jaar de voorzittershamer hanteerde.

Naast Cor van Zwieten, Piet van Asselen en Aagje Klijnzoon zijn er nog drie ereleden: Wim Aarsman, Peter Bon en Roos Aarsman. Wim Aarsman en Peter Bon waren jarenlang fanatiek en actief in verschillende functies zoals trainer en TC, en Roos Aarsman, zij is al jaren de beste trainster en scheidsrechter van nu.

Halverwege de jaren ‘70 was Atalante een van de eerste verenigingen die ook jeugdvolleybal startte vanaf 8 jaar. Joke Ruizendaal, Annemarie Bakker en Jet Feddema waren mini’s van het eerste uur. Onder leiding van een actieve jeugdcommissie en enthousiaste trainers waaronder Truus Kooyman, Trudie van Gerven, Bea Driehuis, Wil Linders, Yvonne Arendsen, mevrouw Stekelenburg, Ingrid Catsburg. Anderen die veel voor de jeugd deden waren Gusta Achterberg, Guus Bijlsma, Nel Bakker en Henny Verbruggen.

Schitterend om deze teamfoto uit de zestiger jaren te zien, de lol spettert er van af. Peter Bon ligt helemaal in een deuk, Wim Aarsman (6) houdt het bijna niet meer, en de tranen biggelen over de wangen van coach Cor.

Mooie teamspirit van Jan Hendriks, Wim Aarsman, Wim Voorbij, Cor van Zwieten en vooraan Timo Ruizendaal, Arie van Zieten, Peter Bon en Johan de Graaf.

Het kampioenschap op de foto hierboven was in 1972, zoals ook de uitnodiging voor de receptie ter gelegenheid hiervan zegt. Op de foto Jan van Haastrecht: Peter Bon (1), Timo Ruizendaal (2), Ton Aarsman, Johan de Graaf (6), Jan Ruizendaal (8), Piet van Asselen, Ab van Eijk (5), Wim Aarsman (3), Arie van Zwieten (4), Sjors Reurings en Cor van Zwieten.

Het team van Cor werd in drie jaar tijd twee keer kampioen begin jaren ‘70. Jan Ruizendaal is in 2009 nog de enige die actief bij Atalante speelt. Op de foto daaronder zien we bijna het zelfde dames-team als de kampioenen van 1973. Achter op de foto

staat: kampioen 1974. Maar als we de krant van 1973 geloven zou Lidy van Waas in Spanje moeten zitten, maar zij staat met nummer 7 hier ook op de foto. Vlnr: Wil Linders, Ploon Berkelaar, Annemarie Versteeg, Roos Aarsman, Ria de Wit, Cora Griffioen, Sannie Jans, Lidy van Waas.

Hieronder de kampioenen uit 1978. Naast Jos Aarsman staat Yvonne Arends, dat jaar voor het eerst zonder maatje Wil Linders in het eerste. Daarnaast Roos Aarsman, Aag Kooijman en Ria de Wit. Zittend treffen we Ineke de Wit, Margriet Kolenberg, Karin Kuijper en langharige Ans Röling sluit de rij van de dames in sponsorpakken en tassen van Jachthaven De Wilgenhoek. Deze pakken en tassen zijn later nog over gegaan naar een meisjes juniorenteam, apetrots liepen ze rond in die wit met groene pakken! Dit damesteam promoveerde naar de derde divisie. Een mooie prestatie wat een damesteam van Atalante in de afgelopen vijftig jaar maar enkele keren lukte.

Hieronder een kampioensfoto uit 1994 van het vlaggenschip in de jaren 90. De promotie naar de derde divisie zou een lichter spelers 'van buiten' aantrekken, zes van de spelers op deze foto gingen mee. Links zien we trainer/coach Teun Vis, inmiddels helaas overleden, in gesprek met reporter Gerrit Meulstee. Verder Jasper Catsburg, Marcel Scholte, Harold Catsburg en Wim Aarsman, Hans Overmars en Hans van Zwieten. Vooraan Peter BloemenbonBon, Michel Verbruggen, Marcel van Eijk en Robert Hardeman. Ook bij de heren is het enkele malen gelukt tot de derde divisie door te dringen. Voor een dorpsclub een hele prestatie.

Terugkijkend op vijftig jaar volleybalvereniging Atalante zien we dat deze tijd gezelligheid en inzet van vele vrijwilligers als kenmerk heeft. Van scheidsrechters tot trainers, van creatieve clubblad schrijvers, tot veldenopbouwers. Veel leden hebben familie en vrienden onder de clubgenoten. Door deze gezelligheid en een "ouderwets" clubgevoel en door het toch hoge niveau volleybal dat er door een "dorpsclub" wordt gespeeld heeft Atalante nog steeds veel aantrekkingskracht in de regio. Op de site van Atalante zijn nog vele andere foto's en berichten over de geschiedenis te vinden: www.vv-atalante.nl

Steun onze vereniging

Koop nu onze verjaardagskalender voor €5.00

Te koop bij:

- Boekhandel Mondria, Lindeboom Mijdrecht
- Drogisterij Nachtegaal, Dorpsstraat Wilnis
- Boekhandel Readshop, Zuiderwaard Vinkeveen

Nieuws van onze genealogiegroep

Door Stef Veerhuis

Met enige weemoed zullen we terugdenken aan de gezellige maandagavonden in die kleine studiezaal van het archief in het gemeentehuis van Mijdrecht, waar we transformeerden van bezoeker naar gast. De archiefruimte is inmiddels leeg en de stukken zijn overgebracht. Op een kleine grijze kaartenbak na, met daarin achtergebleven adresgegevens van vele stamboomvorsers. De bak is als een relikwie bij onze genealogiegroep terecht gekomen. Een communicatievorm die een jubileum lang een steentje heeft bijgedragen om onderling gegevens met elkaar uit te kunnen wisselen.

Vraag blijft natuurlijk hoe het deze onderzoekers zal zijn vergaan met hun zoektocht. Van een kleine dertig volhouders weten we dat zij daarin slaagden, getuige hun nagelaten inspanningen op papier in Breukelen. Het grote aantal adreskaarten in de bak toont echter aan dat er veel meer onderzoekers op zoek waren naar hun voorouders. Maar het kan ook zo zijn dat uw pennenvrucht reeds in de familie circuleert, is gepubliceerd, óf op internet is terug te vinden, maar waar wij als genealogiegroep het bestaan hiervan niet kennen.

Onze genealogische dag van zaterdag 25 april j.l., die werd bezocht door een kleine twintig belangstellenden, onderstreepte opnieuw dat er behoefte is aan een dergelijk klankbord. Het past in onze opzet om allen die met genealogie bezig zijn een luisterend oor te bieden of een helpende hand te kunnen reiken. Daarom nodigen wij u graag uit om te reageren op de bovengenoemde oproep en ons te informeren naar welke familie(s) u destijds op zoek was. Nogmaals,

het maakt totaal niet uit hoever u met deze vorderingen gekomen bent. Achterliggende gedachte is om later alle Stamboom familienamen op onze eigen genealogiesite te plaatsen en u de mogelijkheid te bieden met anderen contact te zoeken om wederzijds gegevens uit te wisselen.

Doelstelling is om met behulp van uw onmisbare hulp een start te maken met een eigen genealogische “Stamboom namenbank”. Een streven dat begin september op onze site zichtbaar zou kunnen zijn. Zo lang dit alles nog in een voorbereidende fase verkeert, melden wij de stand van zaken in ons verenigingsblad.

Verder willen wij u verwijzen naar interessante websites die mogelijk nog niet eerder door u zijn bezocht. Zoals www.genlias.nl, een van de grootste landelijke databases waar bijna 200 jaar burgerlijke stand gegevens zijn samengebracht. Een gezamenlijke inspanning van:

- www.drentsarchief.nl
- www.geldersarchief.nl
- www.groningerarchieven.nl
- www.historischcentrumoverijssel.nl
- www.nationaalarchief.nl
- www.nieuwlanderfgoedcentrum.nl
- www.rhcl.nl (Limburg)
- www.bhic.nl (Brabant)
- www.noordhollandsarchief.org
- www.tresoar.nl
- www.hetutrechtsarchief.nl
- www.zeeuwsarchief.nl

Tenslotte. Onze werkgroep is na het succes van vorig jaar opnieuw begonnen met voorbereidingen voor het organiseren van een genealogiedag, die plaats zal gaan vinden op zaterdag 26 september 2009. Wij houden u hiervan op de hoogte.

Links: Het gezin van “ome Krelis Veerhuis” de fietsenmaker op Bozenhoven

Spoorlijn Aalsmeer - Nieuwersluis/Loenen: *een verhaal van 22 kilometer lang*

Door Fons Compier

De aanleiding tot dit artikel heeft onder meer te maken met een opmerking van Antoon Verhaar in de Proosdijkoerier van maart 2009. Antoon meldt, dat de spoorlijnverbinding van Aalsmeer tot aan Nieuwersluis liep en niet tot Loenen.

Dit is een zonder meer respectabele opvatting, echter wel met heel wat “Ja, maar / Nee, tenzij”-aspecten.

Inderdaad is er sprake geweest van het spoorlijn - traject Aalsmeer - Nieuwersluis. Als ‘historicus’ behoort je - vind ik - strikt te wezen, met name op het gebied van benamingen en aanduidingen. En heel strikt genomen gold de aanduiding “Nieuwersluis” enkel in de periode van 1915 tot 1928. En waarom dat daarvóór en daarna niet het geval was, vormt een heel verhaal, dat het waard is om verteld te worden.

Vanuit “Nieuwersluis” gezien

Het ongeveer 55 jaar geleden afgebroken station Nieuwersluis - Loenen bestond aanvankelijk uit een simpel houten optrekje aan de 18 december 1843 in gebruik genomen spoorlijn Amsterdam - Utrecht (‘Rhijnspoorweg’). De officiële stationsbenaming luidde destijds “Nieuwersluis”.

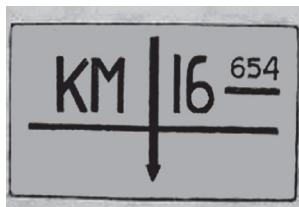
Vijfentwintig jaar later, in 1868, had het houten gebouwtje plaats gemaakt voor een heus stationscomplex, bestaande uit de stationsdienst, vijf dienstwoningen, verschillende wachtkamers etc. Binnen een stedelijke omgeving zouden de proporties nauwelijks opvallend zijn geweest, laat staan imponerend. Maar we moeten ons realiseren dat station Nieuwersluis rond

1868 letterlijk en figuurlijk in the middle of nowhere was gelegen. Het station was temidden van vooral weilanden, brede sloten en vaarten gelegen, in de nabijheid van de Angstel - circa 1 km ten noordwesten van het dorpje Nieuwersluis en ongeveer 1,8 km ten zuidwesten van Loenen.

Voor reizigers uit de gemeente Loenen a/d Vecht viel dat station dus wel te voet te bereiken. Vanaf 1892 werd dat wat moeilijker, in verband met het in gebruik nemen van het Merwedekanaal. Deze waterweg, toen nog niet bekend als het Amsterdam - Rijnkanaal, was ter hoogte van Loenen en Nieuwersluis pal naast de oostkant van de spoorlijn gegraven. Er diende dus ‘overbrugging’ gerealiseerd te worden en dat gebeurde in de vorm van een vaste loopbrug. Uw aandacht derhalve voor het plaatje met daarop een loopbrug - constructie, die zonder veel discussie als “nogal rolstoel - onvriendelijk” aangemerkt kan worden.

De aanleg van het Merwedekanaal leidde ter hoogte van Breukelen en Maarssen tot vergelijkbare complicaties; ook aldaar betekende het dichtbij de spoorlijn gegraven kanaal een te overbruggen probleem. Dat werd zowel bij Breukelen als bij Maarssen opgelost door middel van draaibruggen. Waarschijnlijk is “Chef, de brug stond (weer) open” de minst overtuigende smoes

bij het (weer) te laat op het werk komen, maar werknemers uit Breukelen en Maarssen zullen er veelal geen woord mee geijkt hebben: de vaste loopbrug bij Loenen en Nieuwersluis betekende voor de treinreizigers een veel betere oplossing. “Nieuwersluis” werd vanaf 1892 dan ook het station voor menig reiziger uit Breukelen en omgeving. Maar dat had nog een andere oorzaak.

Om station Nieuwersluis en de spoordijk aldaar te kunnen aanleggen, moest met de grondeigenaar, H.J. Doude van Troostwijk, in 1842 worden afgesproken, dat alle treinen bij dat station dienden te stoppen; voor een reiziger - die nog niet in de trein zit - is dat een groot voordeel.

In 1928, toen het station al dertien jaar lang het eindpunt was van de 22 kilometer lange enkelspoorlijn vanuit Aalsmeer, werd de stationsnaam gewijzigd in “Nieuwersluis - Loenen”.

Over dit station en vooral over de machtspositie van H.J. Doude van Troostwijk en nabestaanden zou nog veel meer verteld kunnen worden, maar dat lijkt me meer een onderwerp voor “De Vechtkroniek”, van de Historische Kring Gemeente Loenen.

Vanuit “Aalsmeer” gezien

Op 1 juli 1914 werd het zeven kilometer lange traject Aalsmeer - Uithoorn geopend, als onderdeel van de Haarlemmermeerspoorlijn.

Op 1 december 1915 werd het (vervolg -) traject Uithoorn - Nieuwersluis in gebruik genomen en dat leidde tot de volgende specificatie:

- 0 km: Aalsmeer
- 4 km: De Kwakel
- 7 km: Uithoorn
- 12 km: Mijdrecht
- 14 km: Wilnis
- 16 km: Vinkeveen
- 20 km: Oukooperdijk
- 22 km: Nieuwersluis, met aansluiting op de Rhijnspoorlijn Amsterdam - Utrecht.

Dat je bij deze spoorlijn vanuit Aalsmeer moet ‘denken’, blijkt ook wel uit de kilometer- aanduidingen, zoals deze van nu nog aanwezig zijn op de stationsgebouwen van Vinkeveen en Wilnis (zie illustratie).

Het belang van de spoorlijn

Over dat belang voor het Ronde Venen gebied is vaak

geringschattend gedaan. Ten onrechte.

Weliswaar vond het personenvervoer slechts gedurende de periode van 1 december 1915 tot en met 2 september 1950 plaats, maar de spoorlijn betekende vóór de oorlog een onmisbare faciliteit. Dat gold in ieder geval voor de gemeente Vinkeveen & Waverveen. De raadsverslagen en de notulen van B&W over de periode tot december 1915 tonen - veelal impliciet - het ernstige isolement van deze gemeente aan. Het provinciale bestuur bijvoorbeeld voelde er doorgaans te weinig voor om tot in deze uithoek te gaan doorringen. En als het dan per se moest, werd de trein naar Abcoude genomen en had de burgemeester aldaar vervolg - vervoer met ‘paard en wagen’ geregeld. De reis, met onvermijdelijke overeenkomsten met het Harrie Bannink - lied “In een rijtuigje”, verliep dan via de Grootte Coupure, de Kleine Coupure, de Tol in Baambrugge en de Baambrugse Zuwe. Na 1915 was deze omweg niet meer nodig en dat kwam de contacten tussen provincie en gemeente beslist te goede.

De aanleg in 1915 van de spoorlijn is in Vinkeveen van doorslaggevend belang geweest voor de totstandkoming in 1917 van de coöperatieve groente - en fruitveiling: zonder de aan - en afvoermogelijkheden per spoor had dit belangrijke initiatief niet aan de orde kunnen komen. Op 1 augustus 1918 kon er een nieuwe veiling in gebruik worden genomen en het gebouw was uiteraard heel dicht bij het station gesitueerd.

Dat de tuinbouw voor Vinkeveen van aanzienlijke betekenis was, blijkt o.a. uit de beroepstelling van 1930. Van de werkzame mannelijke ingezetenen was 32% werkzaam in de landbouw en veeteelt, 9,9% bij de vervening en 6,7% in de tuinbouw

Onmisbaar voor Vinkeveen

Rond 1940 braken er serieuze plannen uit tot opheffing van de chronisch verlieslatende spoorlijn. Voor de veiling en voor het merendeel van de tuinders - ook buiten Vinkeveen - zou dit een (nieuwe) catastrofe hebben betekend. Door adequaat lobbywerk van met name de vereniging “Vinkeveen en Waverveen vooruit” is de opheffing destijds nog voorkomen. In ieder geval was er ongeveer zeventig jaar geleden nog nauwelijks een reëel alternatief voor het vervoer per spoor. De smalle en slecht onderhouden Ter Aasche Zuwe betekende voor Vinkeveen de belangrijkste verkeersweg. Deze weg was ondanks de slechte staat ook voor Mijdrecht en Wilnis van groot belang. De weg was echter verboden voor zwaardere vrachtwagens. En met de lichtere waren er al problemen genoeg, vooral als deze elkaar trachtten te passeren. Het weekblad “De Ronde Venen” maakte eind jaren ’30 meer dan eens melding van in de sloot belande (vracht -) wagens langs de Ter Aasche Zuwe. Ook berichten over gebroken wagenassen kwamen nogal eens voor: de kwaliteit

van de vooroorlogse vrachtwagens valt niet makkelijk te onderschatten...

Dat de drukke en belangrijke Ter Aasche Zuwe zo lang zo slecht onderhouden werd, had te maken met de 'eigenaar' van deze weg en dat was Nieuwer Ter Aa. Voor deze op Breukelen georiënteerde gemeente was de zuwe niet echt van belang. Menigmaal werden de gemeenten Vinkeveen & Waverveen, Wilnis en Mijdrecht verzocht om in de kosten van het onderhoud bij te dragen. Pas vlak voor de oorlog bleken zij daartoe bereid. Zelfs de Vinkeveense veiling ging mee betalen aan bijvoorbeeld de aanleg van "uithaalplaatsen", i.c. bredere wegstroken waarop passeren mogelijk was. Mede vanwege de vooralsnog gebrekkige kwaliteit van het wegvervoer bleef de spoorlijn vóór de oorlog onmisbaar voor het transport van bijvoorbeeld kolen, het cement voor de V.O.B.I en ander zwaar materiaal. Maar ook voor licht materiaal. In dit opzicht kan worden gedacht aan het vervoer vanaf de eieren - (en pluimvee-) veiling "Vinkeveen en Omstreken". Op donderdagavonden werd er in het gebouw van de groenteveiling aan afslag gedaan en aangezien afnemers hun producten vrijwel nooit in reeds geklutste conditie of als onverpakte struif afgeleverd wensten, verliep ook dit vervoer richting Amsterdam en Utrecht bij voorkeur per spoor.

"Een koektrein"

Daarmee zou je een trein kunnen aanduiden, die op het terrein is aanbeland van de BV Aannemingsbedrijf- en slopersbedrijf Gebr. Koek. Dat bedrijf hield zich op het emplacement van station Mijdrecht vanaf 1953 tot medio 1986 bezig met het slopen van treinstellen. Maar "koektrein" heeft hier een andere betekenis, ontleend aan een verhaal van oud rangeerder T.C. Rosmolen, opgetekend in het boek "Sporen door de Haarlemmermeer" (1984) door G.A. Russer.

Omstreeks 1930 maakten een groep van wel zo'n veertig jongedames iedere dag de treinreis van Amsterdam via Uithoorn naar Mijdrecht v.v. Zij waren werkzaam bij de biscuitfabriek "De Lindeboom". De oud rangeerder kwalificeert deze werkneemsters als "echte Amsterdamse lieverdjes", die een groot rijtuig altijd voor zich alleen hadden. "Ze maakten het nodige kabaal en de taal die ze uitsloegen, was ook niet voor de poes". Dat volkje kon je onmogelijk met andere reizigers samen in één coupé laten reizen: meestal waren het er zo'n 40 en je kon ze maar beter met rust laten". Tot zo ver het "koektrein"-verhaal van een oud rangeerder, dat doet denken aan "De meisjes van de suikerwerkfabriek" van Tessa de Loo, uit 1994.

Op weg naar het einde

Inderdaad, wederom - en bij toeval - een literaire verwijzing.

Na de oorlog was het op de lijn Uithoorn - Nieuwersluis - Loenen al gauw afgelopen met het personenvervoer. En hoe kon het ook anders. De inmiddels tot stand gekomen "NS" bood op deze lijn ronduit hopeeloos vervoer aan: treinen vanuit Mijdrecht op weg naar Amsterdam bleven bijna 40 minuten in Uithoorn halt houden. En op het traject Amsterdam - Utrecht v.v. stopte nog slechts heel af en toe een trein bij station Nieuwersluis - Loenen. Wachtijden van drie kwartier werden reizigers vanuit de Ronde Venen al gauw teveel. Aan de gemeentebesturen van Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis lag het niet: bij de NS werd bij herhaling aangedrongen op minder hopeloze aansluitingen en dienstregelingen. In sommige situaties leidde dat tot enige verbetering, maar bij de reizigers uit de Ronde Venen ontstond een groeiend besef, dat de busdiensten van Maarse en Kroon beter vervoer boden: zaterdag 2 september 1950 was de laatste dag, waarop een treinreis mogelijk was van Amsterdam via Amstelveen, Bovenkerk, Uithoorn, Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen naar Nieuwersluis - Loenen v.v. Zesendertig jaar later, op 1 juni 1986, was het ook afgelopen met het goederenvervoer.

Tenslotte

Afrondend de constatering dat de treinverbinding Amsterdam - Nieuwersluis - Loenen v.v. zelfs in 2009 nog een belangrijke functie had: als rode draad op de op 20 april jl. verschenen jubileum DVD cassette. Daarop is een trein te zien, die vanaf het Haarlemmermeerstation via Amstelveen op weg stoomt naar het station van Uithoorn. Aldaar komt een ongeduldige burgemeester Koot in beeld, die op de trein met daarin koningin Wilhelmina stond te wachten. Maar de jubilerende vorstin liet zich niet zien. Je zou kunnen zeggen, dat zij in ieder geval consequent was: ook in Wilnis en Mijdrecht viel er geen glimp van de koningin op te vangen, op haar treinreis vanuit Den Haag. Op maandag 5 september 1938 ging koningin Wilhelmina namelijk op bezoek in Amsterdam, ter gelegenheid van haar veertigjarig regeringsjubileum. Destijds, nu 71 jaar geleden, bestond er een prima spoorverbinding tussen Den Haag en de hoofdstad via Leiden en Haarlem. Maar daar was opvallend genoeg niet voor gekozen: onze vorstin had besloten om - qua vervoer - aan de boemel te gaan. Daarom spoorde de koninklijke trein die dag om 13:02 uur vanaf Den Haag Staatsspoor via Gouda, Woerden, Breukelen en Nieuwersluis langs Vinkeveen, Wilnis, Mijdrecht, Uithoorn, Amstelveen naar Amsterdam - Haarlemmermeer. Dat station werd om 14:30 uur bereikt. Op dat moment zal burgemeester Koot ook wel het stadium hebben bereikt om zijn teleurstelling te kunnen wegspoelen, bijvoorbeeld samen met gemeentesecretaris Anton. Inderdaad, met A.C. Blom, de latere burgemeester van Vinkeveen & Waverveen.

De weg naar de kerk

Door Fred de Wit

Ik weet, wanneer u dit leest, dat de titel van dit artikel een beetje dubieus is. Maar als u misschien denkt dat onze Proosdijkoerier een religieus blad is geworden, heeft u het mis. Het gaat hier gewoon over de weg die naar een kerkgebouw leidt. Eeuwenlang is de kerk het middelpunt geweest van het centrum van een stad, dorp of buurt. Vandaar dat we in bijna elke plaats wel een Kerkstraat, Kerklaan of Kerkweg vinden. En als die er niet is, is die straat, vooral in katholieke streken, vernoemd naar de patroonheilige van het kerkgebouw. De Kerkstraat in Mijdrecht wijst ons de weg naar de Janskerk, de vroegere hervormde kerk, die bij het samengaan van de gereformeerde, hervormde en lutherse kerk tot de protestantse kerk Nederland (PKN), de naam Janskerk ontving.

De naam gaat terug naar de tijd, toen op dezelfde plek van de huidige kerk, een katholieke kerk stond. Deze was genoemd naar Johannes de Doper, tot het kerkgebouw omstreeks 1572 in hervormde handen overging. Ook in die kringen wordt over Johannes de Doper met eerbied gesproken. Onlangs verscheen nog van de hand van dominee Harry Tacken een boekje met als titel Johannes de Doper, Wegwijzer en Naamgever.

Evenwijdig aan de Kerkstraat liep vroeger een kort laantje dat de naam Kerklaan had. In 1919 is dit laantje door de koekfabriek De Lindeboom gekocht en bij de fabriek getrokken. Maar daarmee zijn we er nog niet, want met de boot konden de mensen ook nog via de Kerkvaart de kerk bezoeken.

Overigens was er in de Kerkstraat eveneens een synagoge. Deze stond ongeveer op de plek waar tegenwoordig de banketbakkerij van Mens in De Lindeboom is gevestigd. In 1863 is hiervan melding gemaakt, maar wanneer die daar is gekomen en gesloten is niet duidelijk. Waarschijnlijk is de synagoge aan het begin van de vorige eeuw dicht gegaan omdat er in Mijdrecht te weinig praktiserende joodse inwoners waren.

We hebben in Mijdrecht wel een Sint Jansstraat, die in de wijk Proosdijland ligt. In deze wijk zijn de straten vernoemd naar de proosten van het kapittel van Sint Jan, die het in Mijdrecht van 1085 tot 1795 voor het

Het op één na laatste huis is de synagoge

zeggen hadden. De katholieken van Mijdrecht en Wilnis hebben sinds 1782 een kerkgebouw op de plek waar de voormalige gemeenten Mijdrecht en Wilnis aan elkaar grensden in de buurtschap Driehuis. De grenspaal, op het pleintje voor het kerkgebouw, geeft duidelijk aan dat de pastorie in Mijdrecht staat en de kerk in Wilnis. Dit als gevolg van een compromis tussen de Wilnisse en Mijdrechtse katholieken die in Mijdrecht, tegenover de Rabobank en in Wilnis op de kerkwerf tegenover Herenweg nummer 114, een schuurkerk hadden en twee kerkgebouwen niet konden onderhouden vanwege de financiën en het feit dat er maar één pastoor beschikbaar was. De Mijdrechtse en Wilnisse katholieken hebben dus geen straat die hun de weg naar de kerk aangeeft, evenals de katholieken in De Hoef.

De weg naar de hervormde kerk in Wilnis wordt de gelovigen eveneens gewezen door een Kerkstraat. De kruiskerk in Amstelhoek kan men ook vinden wanneer men daar de Kerklaan affloopt. In Vinkeveen vindt men de katholieke kerk aan de Kerklaan. Achter de kerk is enige jaren geleden nog een wijk gebouwd die de naam Kerkelanden heeft gekregen omdat de grond oorspronkelijk aan de katholieke kerk toebehoorde. De hervormde kerk en de gereformeerde kerk in Vinkeveen staan aan de Herenweg. Toepasselijk zou men kunnen zeggen: "De weg naar de Heer" wordt de kerkbezoekers gewezen door de Herenweg af te lopen. De overige kerkgebouwen of religieuze onderkomens in onze gemeente hebben geen binding met een straatnaam die de weg naar het gebouw wijst.

Ten slotte: In het oktobernummer van vorig jaar van de Proosdijkoerier stond in het artikel van Stef Veerhuis een afbeelding van een rijbewijs, waarop te lezen stond dat de bezitter woonde op de Kerklaan te Mijdrecht. Een oplettende lezer maakte de redactie erop attent dat dit niet kon omdat in Mijdrecht geen Kerklaan is maar wel een Kerkstraat. Uit het hierboven geschrevene zal het duidelijk zijn dat er in Mijdrecht inderdaad sprake is geweest van een Kerklaan. Overigens had het rijbewijs geen betrekking op de Kerklaan in Mijdrecht maar woonde de eigenaar van het rijbewijs op de Kerklaan in Amstelhoek.

Herinneringen vervagen, *maar verdwijnen nooit*

Door Joop Frankenhuisen

Het moet ergens in 1943 of 1944 geweest zijn dat hij van de gemeente Vinkeveen opdracht kreeg zich te melden bij de jongensschool. Daar krijgt de dan twintigjarige Wim Bakker te horen dat hij is ingedeeld om mee te werken in het kader van de Arbeitseinsatz. Dijken versterken voor de verdediging van het land. Hij hoeft niet bang te zijn, hij krijgt er voor betaald. Of hij zich maar wil melden bij het station. De inmiddels ruim vijftigjarige, sinds zijn geboorte woonachtig in de boerenhofstede aan de Herenweg recht tegenover Maria Oord, weet nog als de dag van gisteren hoe die Arbeitseinsatz in Vinkeveen uitwerkte.

In Duitsland is werk genoeg

De jaren 1943-1944 betekenen voor Nederland een langzame ommekeer. Na de aanvankelijk rustige jaren tussen 1940 en 1943 beginnen de Duitse bezetters in te zien dat het afgelopen is met die rust. De vijand rukt steeds verder op en steeds meer wapens zijn nodig om hun opmars te kunnen keren. De Duitse oorlogsindustrie werkt dag en nacht, maar kan de vraag niet aan. De enige uitweg is dan ook om de werving van arbeiders in het buitenland te intensiveren. Verplicht werken in Duitsland en onder dwang. Het Nazi regime werkt weer ruimhartig mee met de al voor de oorlog begonnen Arbeitseinsatz en in Nederland heerst toch werkloosheid.

Werken in Oukoop

Maar als je geluk hebt hoeft je niet altijd in Duitsland te werken en Wim Bakker had dat geluk. Hij mocht in eigen land meewerken aan de defensie door het opwerpen van een ring van dijken om het land

daartussen onder water te kunnen zetten. Dat zou de vijand wel doen stoppen, was de gedachte. Maar dan moeten er in die dijken wel mangaten gegraven worden om de Duitse soldaat gelegenheid te geven zich te kunnen verdedigen zodra de vijand in zicht komt. Wim's werkterrein is de Oukooperdijk even onder Wilnis. Een treintje brengt de opgeroepen naar het werkgebied. Daar worden ze verdeeld in groepjes en gaan aan de slag. Schaften gebeurt in de vrije natuur. Een van de hierbij afgedrukte foto's laat dat zien.

"De jongen met dat witte haar ben ik", laat Bakker weten. "Clemens Lutz had zijn camera meegenomen en heeft die foto's gemaakt." De andere foto toont Arie van Asselen, die van gekheid een handstandje op een loopplank maakt. Lang heeft dat standje niet geduurd want even later wordt hij door zijn balorige makkers in de sloot gegooid. Nat als hij is mag hij voor straf naar huis lopen. Van Oukoop, langs de spoorlijn naar Vinkeveen. Zijn

lotgenoten mogen voor straf vier uurtjes langer grondwerk verrichten.

Pistool op de borst

Hij vervolgt: “Bij een andere gelegenheid moesten we in Baambrugge manskaten graven. Eind van de dag, we waren klaar, is iedereen op weg naar het eethok. Ik was de laatste. Komt er een Duitse officier op een motorfiets aan, die tegen me begint te schreeuwen en op de manskaten te wijzen. Ik begrijp niets van wat hij allemaal zegt en doe er het zwijgen toe. Terwijl hij doorgaat met schreeuwen trekt hij plotseling een pistool en richt dat op mijn borst.” Wim’s lotgenoten, die hem missen, zijn hem aan het zoeken. Een van hen komt naderbij en hoort wat die officier allemaal raaskalt. Het gaat om de schuttersputjes in de glooiing van de dijk. Die moeten ook aan de lage kant van de dijk voorzien worden van een kogelwerende beschutting. Ik ben blij dat die man uit Baambrugge een beetje Duits sprak anders was ik zeker meegenomen“, memoreert Wim Bakker.

Opgebracht

Zoals het zo vaak gaat met interviews, komen er steeds

meer herinneringen los. Het is de tijd van de razzia’s. Groepen Duitsers die willekeurig op straat mensen oppakken en op transport zetten. Daarnaast is er, net als in andere plaatsen, ook in Vinkeveen veel aandacht voor jonge mannen. Wim Bakker is niet bang meer. Hij heeft een Ausweis met daarin de aantekening van dokter Pierrot dat hij een hartkwaal heeft. Dan op een maandag staat er plotseling een Duitse soldaat voor de deur die hem naar zijn Ausweis vraagt. Wim zoekt, maar kan dat ding niet vinden. Het blijkt gestolen. Omdat hij geen Ausweis kan tonen moet hij mee. Ze gaan naar de jongensschool aan de Herenweg in Vinkeveen. Vandaar wordt hij afgevoerd naar de gevangenis aan de Weteringsschans in Amsterdam.

“Mijn portemonnee werd afgenomen en met nog twee anderen werd ik in een cel gezet. Niemand die mij vertelde waarom. Vijf dagen heb ik daar vastgezet, van de ene cel naar de andere. Plotseling eind die week, op zaterdag, krijg ik van de commandant te horen dat ik naar huis mag. Ik krijg mijn portemonnee terug en mag gaan. Bij de poort werden alle koperen centen uit mijn portemonnee gehaald. Koper werd in

die dagen overal geconfisqueerd voor de oorlogsindustrie. Gelukkig had ik nog wat ander geld over om een treinkaartje te kopen”, vertelt Bakker. Samen met Henk van de Toorn gaat hij naar het Centraal Station. Vandaar met de trein naar Nieuwersluis want het treintje van Uithoorn over Mijdrecht en Vinkeveen rijdt al een tijdje niet meer. Onderweg gaat het gesprek over een overleden broer en over kantoor. Wat zij niet weten dat verderop in de coupé een WA man zit die hun gesprek afluistert. Prompt wordt het tweetal bij aankomst in Nieuwersluis door die man aangehouden. “Hij wilde weten wat we over de pastoor te vertellen hadden. Toen we hem hadden uitgelegd dat het over kantoor ging en niet over de pastoor liet hij ons gaan en mochten we naar Vinkeveen lopen. Zo zie je maar hoe makkelijk je destijds in de problemen kon komen.” besluit Wim Bakker zijn herinneringen.

De archieven zijn eindelijk veilig

Door Piet Grundmann

De verhuizing is afgerond.

Archieven zijn het geheugen en tevens het geweten van de maatschappij, los van het feit op welke wijze en door wiens toedoen zij zijn ontstaan. Want niet alleen burgerlijke archieven maar ook kerkelijke, notariële en particuliere historische verzamelingen behoren daartoe. Het bewaren, conserveren en onderhouden van dit algemene geheugen is door middel van de Archiefwet een kerntaak die terecht bij de overheid is neergelegd.

Als een archief schade oploopt en er stukken verloren dreigen te gaan is dat een grote ramp en dan realiseert men zich dat er een schat aan kennis verloren kan gaan. Het drama van het instorten van het stadsarchief van Keulen bewijst dit maar weer eens. Ook het onder water lopen van het streek archief in Wijk bij Duurstede heeft grote gevolgen, want de restauratie neemt vele jaren in beslag. Ook de gemeente Breukelen heeft wateroverlast gehad waardoor de archivalia tijdelijk werden ondergebracht bij het streekarchief in Woerden. De veiligheid van het opgeslagen archiefmateriaal moet dus zeker zijn gesteld, zowel tegen externe als interne calamiteiten.

RHC

De gemeenten die Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen besturen en financieren hebben daartoe een gemeenschappelijke regeling aangegaan. Het bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Dit zijn Abcoude, Breukelen, De Bilt, De Ronde Venen, Loenen en Maarssen. Het realiseren van dit project is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Utrecht.

De verhuizing naar het nieuwe onderkomen heeft

vanuit de diverse bewaarplaatsen heeft plaatsgevonden tussen begin december 2008 en eind maart 2009. Vanuit tien verschillende bewaarplekken moest drie kilometer regionale historie worden verplaatst. Dit was een geweldige onderneming. Niet alleen de verhuizing als zodanig maar ook en juist de voorbereidingen daarvoor. Alle stukken moesten opnieuw in zuurvrije mappen en dozen worden “overgepakt” en op de nieuwe situatie worden voorbereid. Dit hield in dat vooraf bekend moest zijn waar een bepaalde doos of andere archiefstukken in de nieuwe stellingen moest worden geplaatst om weer gemakkelijk voor de dienstdoende medewerkers te vinden te zijn. Nu een zeer moderne archiefruimte aanwezig is heeft het Utrechts Archief de daar opgeslagen archivalia, betrekking hebbende op de onderscheidene gemeenten, aan het R.H.C. Vecht en Venen overgedragen. Dit betreft o.a. ook de gerechtelijke archieven van voor 1798.

Vooruitgang

Het is daarom verheugend dat na vele jaren van voorbereiding (zie het coverartikel in de vorige editie van dit blad) er een groot en goed geoutilleerde en moderne bewaarplaats tot stand is gebracht. Voor buitenstaanders lijkt de vestigingsplaats in Breukelen mogelijk een obstakel maar voor insiders, onderzoekers en wetenschappers, maakt het niet uit. Zij zijn zelfs zeer enthousiast, omdat nu alles wat met de historie van het gehele gebied van Vecht en Venen te maken heeft op één plaats te raadplegen is. Een enorme vooruitgang. De vijf kilometer stellingen zijn verrijdbaar. De temperatuur en de vochtigheid in de diverse archief ruimten worden nauwlettend in het oog gehouden. Dit systeem is geheel geautomatiseerd. Naast het “papierenen” archief is er een grote historische atlas; dit betreft allerlei kaartmateriaal en prenten. Ook beschikt men over veel film- en fotomateriaal en video- en geluidsbanden. Dit alles wordt afzonderlijk van elkaar bewaard omdat aan elk van deze stukken andere klimatologische eisen worden gesteld.

Het centrum beschikt dus over vijf kilometer stellingenplanken en kan daardoor de eerste dertig jaar vooruit. Dit is nodig omdat de overheidsarchieven (van provincies, gemeenten en waterschappen) na twintig jaar door hun beheerders geschoond moeten worden overdragen aan het Historisch Centrum. Er is een ruimte waar nieuw binnenkomend materiaal

tijdelijk wordt opgeslagen om schimmel en ongedierte te bestrijden, de zogenaamde vlooiënkamer. Bovendien kunnen bezoekers beschikken over een stilteruimte, een koffiecorner, een auditorium en een tijdschriftenruimte met de bibliotheek.

Openingstijden

Een groot deel van de bezoekers, ca 65%, bestaat uit hen die aan stamboomonderzoek doen. Zij kunnen beschikken over een studiezaal met internetaansluiting en leesapparatuur voor microfiches. Maar juist uit deze genealogen komen historici voort die andere zaken die

zij tijdens hun onderzoeken tegenkomen verder willen uitdiepen en soms ook publiceren.

Het Centrum moet een voor ieder toegankelijke voorziening zijn, bezoekersvriendelijk en veelzijdig geopend zijn. De openingstijden zijn voorshands alle werkdagen van 09.00 tot 16.00 uur met uitzondering van de maandag. Vanaf september zal op de dinsdag een avondopenstelling tot stand komen.

Het R.H.C. Vecht en Venen maakt deel uit van het "Cultuurhuis" van Breukelen. Hierin zijn ook opgenomen de muziekschool en de openbare bibliotheek. Regionaal Historisch Centrum is gevestigd aan de Schepersweg 6e, 3621 JK te Breukelen, Telefoon: 0346 259425.

E-mail: info@rhcvechtenvenen.nl

Website: www.rhcvechtenvenen.nl

*Open huis en officiële opening
Cultuurhuis inclusief streekarchief:*

zaterdag 13 juni 2009

De foto's zijn ter beschikking gesteld door Dinie van Tol

*Een deel van het dr. Schaepmanplantsoen
in Mijdrecht. Een idyllisch plekje waar
de tijd lijkt stil te staan (foto mei 2009)*

De kruideniersnota uit 1935

Door Jan Rouwenhorst

Enkele jaren geleden is het boek "Anders nog iets?" verschenen, met daarin portretten van de verdwenen middenstand in De Ronde Venen. In die publicatie schrijft Piet Grundman over Abraham Broere een boeiend verhaal. De onderstaande bron toont naar alle waarschijnlijkheid aan dat Broere - langer dan verondersteld in het boek - doorgaat met zijn activiteiten als kruidenier.

Verpleger

Het dorp Wilnis kent voor de oorlog een overvloed aan kruideniers. Eén van hen is Abraham Broere. Op jonge leeftijd geeft hij al blijk van "handelsgeest" en op 20-jarige leeftijd vestigt hij zich in het pand Dorpsstraat 45. Omdat hij dan - naar de wetgeving van die tijd - nog minderjarig is, kan hij het pand niet kopen. Een bevriende boer verhuurt hem het huis voor de prijs van vier gulden per week. Omgerekend is dat ongeveer € 1,80.

De zaak in huishoudelijke artikelen en kruidenierswaren loopt goed en na enkele jaren kan de jonge ondernemer zich eigenaar van de woning noemen. Gaandeweg specialiseert hij zich in de drogisterij en hij bekwaamt zich in de EHBO. Wellicht dat hij hierdoor toch nog een binding houdt met zijn jongensdroom: hij wilde graag verpleger worden, maar door familiale omstandigheden was dat niet mogelijk. Voor veel Wilnissers wordt hij "ome Bram". Zijn ongetrouwde zussen Fie en Aad helpen in de zaak.

Nota met zegel

De bijgevoegde rekening heb ik enkele jaren terug gekregen van Kees van der Wilt. Over hem - en zijn "reddende hand", waar het gaat om het veilig stellen van "oud papier" - heeft Marian Sterenborg in juli 2005 in de Proosdijkoerier een artikel geschreven.

De rekening dateert van maart 1935. Het is dan midden

in de crisistijd, die ook in Wilnis genadeloos toeslaat. Een aantal inwoners richt zich zelfs - en niet tevergeefs - tot koningin Wilhelmina met het verzoek om een geldelijke bijdrage. En in Wilnis worden door het gemeentebestuur couponnen uitgereikt om nooddriftige gezinnen te ondersteunen bij het kopen van de eerste levensbehoeften. Uiteraard alleen inwisselbaar bij de plaatselijke middenstand!

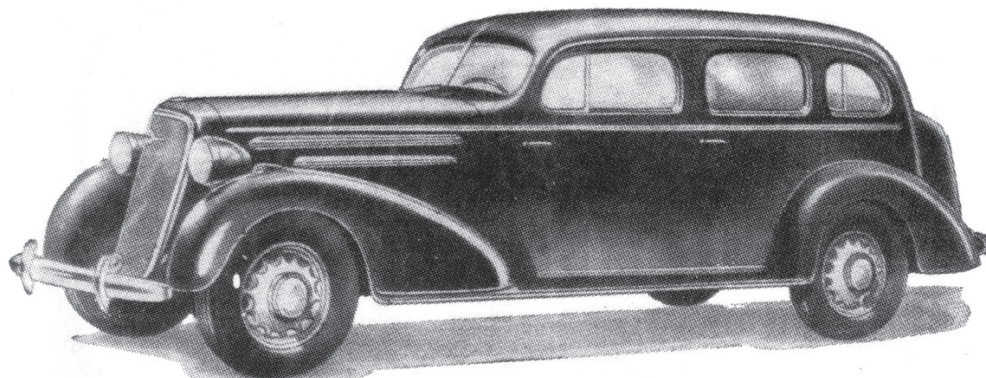
Er is de crisistijd - de jaren '30 - grote werkloosheid en de mensen zonder werk worden vaak op een neerbuijgende wijze benaderd, vooral door de autoriteiten. Verlies van werk betekent uiteraard een aanslag op het gezinsbudget. In de steden verdient een vaste arbeider ongeveer een bruto weekloon dat ligt tussen de 25 en 30 gulden, omgerekend nog geen € 14. Als men zonder werk raakt, halveert het gezinsinkomen, er van uit gaande dat de man getrouwd is en er twee kinderen zijn. Het is voor velen een zegen dat ook de prijzen stevig dalen, het verzacht de nood enigszins. Het leven was niet duur, maar je moest er wel het geld voor hebben. Met zuinigheid en vlijt kunnen de dagelijks terugkerende kopzorgen wat verlicht worden, maar voor velen blijft het passen en meten.

Prijzen uit de crisistijd

Andere prijzen uit die tijd van de crisis? Ter indicatie enkele, willekeurige voorbeelden uit "De magere jaren" van J. Beishuizen en E. Werkman. In de grote

Hier is de CHEVROLET 1935

[[Moderne constructie en moderne stijl in de Master Chevrolet 1935. Nog sneller optrekken. Geringer benzine- en oliebruik. Onafhankelijke veerfng. Fisher carrosserieën met nieuw model stalen kap enz.]]

Wilnis, den 20 MAART 1935 1935

NOTA

voor *Mevr. de Lange*
van *A. Broere*

Maand 5	6 kg. suiker a f. 24 c.	144	
	12 kg. Soder a f. 27 c.	324	
	4 Soder a f. 18 c.	72	
"	0,4 l. petroleum a f. 41 c.	16,4	
	4 washee a f. 41 c.	164	
	1,2 kg. kaas a f. 1,40	1,68	
"	11,5 pond meel a f. 5 c.	57,5	
	2 pond zeep a f. 18 c.	36	
	1 pak lucifers a f. 16 c.	16	
	<i>School</i>		1076,5
			1076,5

Voldaan
20 Maart 1935
A. Broere

steden betaalt men in de cafetaria voor een grote kop erwtensoep 7½ cent. Het is dan midden jaren '30. Met klui is het 5 cent duurder. Leren sandalen kosten tussen de drie kwartjes en een gulden, verse roomboter is te koop voor minder dan een gulden (€ 0,45) per pond. Tien Jaffa-sinaasappelen gaan voor 35 cent over de toonbank, Javarijst doet 90 cent per 5 pond en een kilo kalfslappen wordt verkocht voor 60 cent, gekookte ham voor 22 cent per 250 gram. Een kostuum op maat blijft onder de 70 gulden. Bij de zomeropruiming in 1934 kost een bh 15 cent en de prijs van een dameshemdje is nog geen 50 cent per stuk. Pianoles voor 50 cent, dansles 40 cent. Een rijwiel van goede kwaliteit en compleet met remnaaf kan de winkel uit voor 25 gulden. Autorijles kost in december 1935 één gulden voor de "snelmethode" en tot het rijbewijs 15 gulden. Dat is omgerekend nog geen € 7. En de afgebeelde Chevrolet, model 1935, is vanaf 1.390 gulden te koop. Nog drie voorbeelden ter afsluiting. In 1937 wordt het inkomen van koningin Wilhelmina aangepast: ze ontvangt dan één miljoen gulden (ruim € 450.000) en dat is een neerwaartse aanpassing van 20%. Prinses Juliana ziet haar inkomsten halveren tot 200.000 gulden (bijna € 91.000). De schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer wordt ook verlaagd en met 10% teruggebracht tot 4.500 gulden per jaar, omgerekend ruim € 2.000. Dit alles vanwege de hachelijke situatie van 's rijks kas.

Toen en nu

De nota voor mevrouw De Lange laat zien dat er op re-

kening werd gekocht. Het was in die tijd niet ongebruikelijk dat de kruidenier zelf aan huis komt om eerst de "boodschappen te horen" en later dan de bestelling aflevert. Ook in de winkel kunnen trouwe klanten op krediet kopen. Al naar gelang de afspraken, wordt - zo valt uit de nota op te maken - eens per twee weken de rekening opgemaakt. Na betaling wordt een zegel - kosten 10 cent - op de nota geplakt en daarop wordt "voldaan" genoteerd, met daaronder de datum en handtekening van de kruidenier. Op het originele document zijn de verbeteringen van reken- en optellingsfout in rood aangestreept en aangekruist.

Wat valt er te zeggen over de prijzen die op de nota staan? Voor een vluchtige vergelijking ben ik langs de schappen van een plaatselijke supermarkt gelopen. Een kilo (krital)suiker kost nu € 0,98, in 1935 rekende Broere - omgerekend - € 0,22. Een pakje roomboter van 250 gram is nu te koop voor € 0,75 en in 1935 kost eenzelfde hoeveelheid € 0,25. Voor een heel brood betaalt mevrouw De Lange € 0,08. Nu kost een gesneden "rond wit" € 0,98.

Waarschijnlijk is de petroleum gebruikt voor het koken en sudderen. In die tijd staat in (bijna) elke keuken wel een petroleumstel. Toen voor een prijs van nog geen 7 eurocent per liter. Nu niet in de supermarkt en ook niet bij de drogist te koop.

Destijds is thee een product dat meestal per ons wordt afgewogen, nu kopen de meeste consumenten theezakjes. Maar er is nog losse thee. Toen 20 eurocent per ons, nu € 1,05.

De prijs van een kilo kaas varieert, maar nu is € 4,99 niet duur voor een kilo Goudse 48+ jong belegde kaas. Mevrouw De Lange betaalt € 0,64. Het meel van toen vergelijk ik met de patentbloem van nu: € 0,89 tegen € 0,12 per kilo destijds. En zelfrijzend bakmeel kost nu per kilo € 0,55.

Zeep is er in allerlei soorten en prijzen, maar ik neem aan dat het bij mevrouw De Lange gaat om "vaste" zeep voor de was. Dat is lastig vergelijken, omdat in de wasmachines van nu waspoeder gaat. Maar er is nog wel Sunlight huishoudzeep te koop. Op de nota staat twee pond zeep voor € 0,16. Voor eenzelfde hoeveelheid huishoudzeep van nu moet € 4,17 worden neergeteld. Destijds kost een pak lucifers ruim 7 eurocent. Een (klein) doosje "veiligheidslucifers" kost nu 16 eurocent.

Geraadpleegde literatuur:

- *De magere jaren. Nederland in de crisistijd 1929-1939*, J. Beishuizen en Evert Werkman, Leiden 1968.
- *Anders nog iets? Portretten van de verdwenen middenstand in De Ronde Venen*, onder redactie van J. Meulstee, A.G. van Solinge en B. van Tol-Burgers, De Ronde Venen 2004.

Een brief van de Wilnische burgemeester Van der Does

Door Fred de Wit

Niet alleen tegenwoordig zijn er wel eens problemen in de gemeenteraad. Dat dit vroeger ook wel eens was, blijkt uit onderstaande brieven die burgemeester J. van der Does op 8 november 1843 schreef aan de staatsraad van de provincie Utrecht. Alleen in dit geval was het zeer uitzonderlijk, want de burgemeester deed daarbij een verzoek dat niet alleen van hemzelf uitging maar van de gehele raad. Dat bleek ook uit de bijlage die hij bij de onderstaande brief had gevoegd.

Aan de staatsraad van Utrecht

Reeds sedert geruime tijd heeft Jacob Smits, lid van de raad van de gemeente Wilnis zich door verregaande dronkenschap onwaardig gemaakt en is zelfs daarom geheel ongeschikt geworden. Ook heeft hij reeds lang de vergaderingen van het bestuur geheel niet bijgewoond, ofschoon daartoe altijd geconvoceerd, en zo hij in enkele gevallen present, hij door het voeren van een ongepaste toon andere leden belet aan het woord te komen. (Eigen aan mensen die veel beschonken zijn) Zodat de andere leden van de raad mij lang gewenst hebben hem uit die betrekking verwijderd te zien. Daar nu zijn tijd van aftreding met 2 januari 1844 is, hebben wij het bijgaande stuk getekend hetwelk ik bij deze de vrijheid neme u in te zenden houdende verzoek dat hij niet weder benoemd mag worden.

J. van der Does.

Bijlage

De ondergetekenden, burgemeester en leden van de gemeente van Wilnis reeds sedert geruime tijd zich geërgerd hebbende aan het wangedrag van hun medelid in de gemeenteraad Jacob Smits, die zich op een verregaande wijze aan het misbruik van sterke drank schuldig maakt en daardoor niet alleen de achting en het vertrouwen zijner medeburgers geheel verloren heeft, maar bijna altoos ongeschikt is voor de bijwoning van de vergaderingen, welke hij sedert lang nagenoeg geheel verzuimt en veronachtzaamt en daarvoor geheel onwaardig is langer de bewuste betrekking te hebben, terwijl zij zich letterlijk over hem schamen moeten en niet langer met hem in gemeenschap kunnen of willen werkzaam zijn, nemen de vrijheid u edele achtbare eerbiedig te verzoeken om aan Jacob Smits als de gemeenteraad met de tweede januari 1844 aftreedt, hem niet meer opnieuw in die betrekking te benoemen maar daartoe een ander geschikt en bevoegd lid der gemeente aan te stellen. Gedaan te Wilnis op 8 november 1843.

Getekend, J. van der Does en vijf raadsleden.

Het is jammer dat we van deze brieven niet meer achtergronden weten. Een staatsraad is een algemene benaming voor een hoge staatsfunctie. In dit geval gaat het om de gouverneur van de koning in de provincie Utrecht, tegenwoordig de commissaris van de koningin.

Sinds 1816 werden de leden van de gemeenteraad gekozen door de Provinciale Staten waardoor de stemgerechtigden in Wilnis alleen via hun provinciale vertegenwoordigers een zeer zwakke en indirecte invloed op de samenstelling van hun eigen gemeentebestuur konden uitoefenen. In ieder geval was er censuskiesrecht, dus kon men alleen maar kiezen of gekozen worden als men boven een bepaald bedrag in de personele belasting werd aangeslagen. Wegens het ontbreken van kiezerslijsten is niet na te gaan over hoeveel stemgerechtigden Wilnis toen beschikte. Gezien de enorm hoge kiesdrempel zullen dat zeer weinig mannen geweest zijn. Want vrouwenkiesrecht bestond toen nog niet. Vanaf 1917 mag op vrouwen gestemd worden. Vanaf 1922 mogen vrouwen zelf stemmen.

Dus de "dronkaard" is beslist geen arme donder geweest en ook een goede klant van de kastelein. De verleiding is groot om verder te onderzoeken wat voor iemand deze Jacob Smits eigenlijk was. Wat voor een beroep hij had, hoe oud hij was en waar hij in Wilnis woonde. En of de commissaris inderdaad maatregelen heeft genomen om hem te ontslaan en met welke wetsartikelen dit is gebeurd.

Jacob van der Does, vader van 18 kinderen, werd in 1821 burgemeester van Wilnis als opvolger van de met de noorderzon vertrokken Albertus Jan Klaus die wegens het te veel innen van belastingen tot tien jaar tuchthuisstraf was veroordeeld. Dit bleef hij tot de Mijdrechtse burgemeester Jacob Verdam ook burgemeester van Wilnis werd.

Bron: Utrechts Archief Toegang nr. 79 inv. 59-11

6 juni: *Jubileumreceptie*

Aansluitend aan de fietstocht die we 6 juni a.s. organiseren (zie ook elders in deze Proosdijkoerier) houdt het bestuur van de Historische Vereniging De Proosdijlanden in Dorpshuis De Willisstee in Wilnis een receptie. Bedoeld voor alle leden van de vereniging en een aantal speciale genodigden.

Het programma tijdens de receptie is globaal als volgt:

17.30 uur **Start receptiegedeelte**

We doen dat met een hapje en een drankje in de foyer van de Willisstee.
Dit is aansluitend aan de prijsuitreiking van de jubileumfietspuzzeltocht van die middag.

17.45 uur **Officiële Opening**

Toespraak door de voorzitter van de vereniging, dhr. J. Meulstee.

18.00 uur Toespraak door een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur

18.15 uur **Interviewprogramma**

John Driedonks houdt een geanimeerd gesprek met een aantal prominente Proosdijlanders, waarin diverse anekdotes uit de regionale geschiedenis de revue zullen passeren..

19.30 uur **Afsluiting door de voorzitter**

Mijdrechtse Zuwe (nu N201) ter hoogte van de Speeltuin zeventig jaar geleden.

Verenigingsnieuws

Door Jaap Meulstee

Jubileumjaar

Onze vereniging bestaat vijftientig jaar. In het kader van dit jubileum organiseren we dit jaar diverse activiteiten. We vinden het belangrijk dat we voor zoveel mogelijk leden een aantrekkelijk programma of begerenswaardige publicaties bieden. U kunt hiervan deelgenoot zijn, maar nog leuker vinden we het als u uw enthousiasme deelt met anderen en aan zoveel mogelijk anderen doorvertelt wat we allemaal bieden.

Overhandiging dvd aan sponsor Rabobank

Er was veel belangstelling op de presentatie van de dvd

Dvd-box

Geschiedenis is voor een groot deel herinnering. Herinnering is ook gebaseerd op geluiden. Stelt u zich eens voor hoe onze poldergebieden geklonken hebben op de dagen dat de N201 afgesloten was voor al het gemotoriseerde verkeer. Rust en vogeltjes, meer hoort u dan niet. Voeg daarbij het geluid van een authentieke spoorweg halverwege de vorige eeuw en u bent in de sfeer van onze jubileum-dvd. Op 20 april jl. mochten we onder grote belangstelling van de vele voorintekenaars de eerste exemplaren van onze jubileum-dvd overhandigen aan onze burgemeester mevrouw Marianne Burgman en aan de heer Ruud van der

Vliet, directeur van Rabobank Veenstroom. Op de dvd staan ruim zes uren filmbeelden met daartussen nooit eerder vertoonde of gepubliceerde beelden van onze omgeving, van de verschillende kernen in onze gemeente De Ronde Venen.

Bijzonder veel dank aan Ed Swaab, die als een volleerd regisseur de totstandkoming van deze dvd-box begeleidde. Heel veel dank ook aan de samenstellers, de heren Van Eijk, Gille, Groenendijk, Koster, Van Soest en Verhaar, die samen met producent Ben Hofkamp en diens vrouw Paula vele uurtjes bezig zijn geweest om e.e.a. te realiseren. Zeker ook dank aan de Rabobank Veenstroom, die de uitgave mede mogelijk heeft gemaakt. En natuurlijk ook dank aan al die plaatsgenoten die geheel belangeloos hun eigen archiefbeelden ter beschikking stelden. Zoveel, dat een vervolg op deze uitgave zeker tot de mogelijkheden behoort.

Activiteiten

In samenwerking met het Museum De Ronde Venen organiseren we deze zomer van 8 augustus tot en met 31 oktober in het museum een tentoonstelling over de geschiedenis van de vereniging en onze regio. Een eerder aangekondigde tentoonstelling over de geschiedenis van de auto en de autogarages in onze gemeente is afgeblazen.

Wel organiseren we op 6 juni een speciale jubileumfietstocht langs diverse monumenten van onze gemeente. Aansluitend hieraan organiseren we op diezelfde 6 juni om 17.00 uur een jubileumreceptie in Dorpshuis de Willisstee.

Op 26 september organiseren we een hele dag met workshops, lezingen en activiteiten die verband houden met genealogie. Nader nieuws hierover volgt. Op woensdag 25 november is onze halfjaarlijkse ledenvergadering met aansluitend een lezing van Aales van Leeuwen, met als titel "TOEN en NU". Aales behandelt die avond heemkundige aspecten in de Ronde Venen. Hierbij zal een unieke kaart van de Holland Delta (Historische Atlas) van rond de vorige eeuwwisseling een centrale rol spelen. Een kaart met de uit vereningen ontstane droogmakerijen, die met pappen en droog houden in stand worden gehouden. Ontsluitingen van kernen eerst over water, later per rail en volgend daarop per as, alles ten dienste van wonen en werken. Vooral over het bouwen en overeind houden van dit wonen. Maar ook het werken als middel van bestaan: de ontwikkeling van landbouw overgaand naar diverse takken van nijverheid. Een scala van ontwikkelingen van toen en nu, ook in neerwaartse zin. Kortom, een verhaal dat u weer niet mag missen.

Speciale uitgaven

Het septembernummer van de Proosdijkoerier wordt een speciaal themanummer over de geschiedenis van de vereniging.

We hebben het streven om in 2009 toch echt de duizendledengrens te gaan overschrijden. Daartoe zullen we extra publiciteit genereren en speciaal hiervoor een historisch getinte folder huis aan huis verspreiden.

En wat te denken van onze verjaardagskalender met hier op een keur van prachtige foto's van een reeks van onze plaatselijke monumenten?

Een schitterende uitgave voor u zelf, maar ook om cadeau te geven.

Het bestuur

Jaarvergadering

Voorjaarsvergadering

Geschiedenis is aan een opmars bezig, getuige de populariteit van historisch getinte programma's op televisie, stijgende bezoekersaantallen van musea en groeiende aandacht voor historische tijdschriften en de canon van de Nederlandse geschiedenis. Onze vereniging groeit en bloeit mede hierdoor als nooit tevoren. Op onze voorjaarsvergadering van 22 april jl. konden we volop ruchtbaarheid geven aan al die mooie activiteiten, die er dit jaar op de rol staan.

Naast de gebruikelijke vergaderonderwerpen (zoals het jaarverslag van de secretaris, de jaarrekening van de penningmeester en de herverkiezing van bestuurslid Ed Swaab) besteedden we aandacht aan het nieuw te

bouwen Paviljoen nabij de rotonde N212 - Mijdrechtse Dwarsweg en de nog altijd bestaande wens tot publicatie van een geschiedenisboek over Vinkeveen.

Na de pauze nam onze secretaris Peter van Golen ons mee terug in de tijd. Piet de Visscher was de denkbeeldige figuur, die als hoofdpersoon fungeerde van een met vele foto's en kaarten gelardeerd, schilderachtig verhaal over het leven in de Waverveense polder in vroeger eeuwen. De aanwezigen hebben hiervan volop genoten.

Vreedenhoff

Op zaterdag 2 mei jl was onze wandeling op de buitenplaats Vreedenhoff. De heer Lisman nam ons mee voor een rondleiding door de tuinen van zijn buiten in Nieuwersluis. "Het was een leuke, interessante rondleiding. We hadden lekker weer, een boeiende spreker en veel moois om te bewonderen. Kortom, het was een bijzonder leuke en leerzame middag! Wij hopen dat de historische vereniging nog meer van die boeiende excursies organiseert!", aldus een reactie van één van de deelnemers.

Actief meedoen

Natuurlijk bent u nadrukkelijk uitgenodigd om deel te nemen aan onze activiteiten.

Op welke gebieden zijn we actief?

We noemen in willekeurige volgorde:

- Publicaties over de regionale historie in ons kwartaalblad de Proosdijkoerier
- Publicaties over regionale historie op onze website, uw bijdragen zijn van harte welkom
- Onderzoek naar overblijfselen in onze omgeving in de werkgroep archeologie
- Onderzoek naar familiegegevens in onze werkgroep genealogie
- Organiseren van diverse activiteiten, lezingen, excursies e.d.
- Organiseren van tentoonstellingen, veelal in samenwerking met Museum De Ronde Venen
- Streven naar behoud van en aandacht voor regionale monumenten
- Inrichting en beheer van een nieuwe informatie- en verenigingsruimte in het nog te realiseren Paviljoen bij Marickenland

Bij bepaalde werkgebieden of bestuursportefeuilles is ruimte voor nieuwe, actieve bestuursleden. Vooral betrokkenen bij de archeologie of organiserend talent aangaande onze lezingen en excursies willen we van harte uitnodigen. Bekijkt u onze website eens of neem contact op met één van de bestuursleden.

Maar vooral roepen we u op mee te blijven genieten van al dat moois dat onze historie ons oplevert. Maak het mee, beleef het mee en deel uw plezier met zo veel mogelijk anderen.

Vinkeveen, *dorp vol oude panden*

Door Joop Frankenhuisen

Een tijdje terug was ik op bezoek bij de heer W. Bakker. Hij woont in Vinkeveen in een deel van een oude boerderij op huisnummer 70 recht tegenover Maria Oord. We spraken over oorlogsherinneringen en zijn belevenissen met de door de Duitse bezetter ook in Vinkeveen ingevoerde Arbeitseinsatz.

Na afloop bezichtigden wij het deel van de boerderij waar de nu vijftachtigjarige sinds zijn geboorte woont. De gang, die toegang geeft tot de trap die naar de bovenverdieping leidt, is geplaveid met steentjes die de indruk wekken dat we hier te maken hebben met een heel oud pand. De heer Bakker denkt aan bouwdatum 1730. Die informatie kreeg hij van barones Van Nagell, toen hij zo'n dertig jaar geleden in het kasteel Loenersloot schilderswerk verrichtte. Volgens de barones moeten er in Vinkeveen zeker zeven boerderijen zijn van rond dat bouwjaar. Je gaat je dan afvragen "Wie is die barones?" Na veel zoeken en bellen blijkt het te gaan om Mevrouw Madzy van Nagell Martini Buijs, de laatste eigenaresse van kasteel Loenersloot. Nog tijdens haar leven heeft zij het kasteel overgedragen aan de stichting die haar naam draagt.

Is het nou echt zo dat er in Vinkeveen nog zeker zeven boerderijen zijn van rond dat jaartal? En welke zijn dat dan? Het gele boekje van de Provinciale Monumenten Inventarisatie spreekt daar nauwelijks over. Misschien te begrijpen want niet alle oude panden worden als monument aangemerkt omdat ze bijvoorbeeld te vervallen of niet beeldbepalend zijn. Volgens de heer Bakker is het huis van zijn buurman, Herenweg 58, zelfs van 1711. Wie weet nog meer te vertellen over oude panden in Vinkeveen? Zijn er misschien ergens nog oude stukken, die bij de overdracht van het pand aan de koper zijn afgegeven en die een beeld geven van de geschiedenis? We zijn erg benieuwd.

Op de foto's ziet u Herenweg 68. (1730?) Dat betreft het voorhuis. Het achterhuis, waar de heer Bakker woont, heeft nummer 70. De andere foto toont de boerderij op huisnummer 58. (1711?) Deze ligt vanaf de straat gezien rechts van nummer 68. Gelukkig staan de huisnummers op de gevels.

Herenweg 58

Herenweg 68